

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๙

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง { ประธานวุฒิสภา ผู้ร้อง
นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่ ๑
พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และพันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ประธานวุฒิสภา (ผู้ร้อง) ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พลตำรวจตรี ฉัตรวรราช แสงเพชร สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวม ๙๒ คน เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อผู้ร้องว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และพันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

- ๒ -

(ผู้ถูกร้องที่ ๒) สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่ กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองใช้กรรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ทั้งที่กรรมสอบสวนคดีพิเศษไม่มีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เพราะคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เท่านั้นที่มีหน้าที่และอำนาจดังกล่าว กรรมสอบสวนคดีพิเศษจะดำเนินการได้ต่อเมื่อ กกต. มอบหมายให้ดำเนินการเท่านั้น และกรณีความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นเรื่องที่ กกต. ต้องส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง กรรมสอบสวนคดีพิเศษไม่มีอำนาจรับคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษและไม่สามารถดำเนินคดีอาญาที่ต่อเนื่องหรือเกี่ยวข้องได้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะรองประธานกรรมการคดีพิเศษ ร่วมกันเสนอเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ร้องขอให้ตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อมีมติเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ในการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ แต่ที่ประชุมมีมติเลื่อนการพิจารณา เนื่องจากมีข้อถกเถียงเรื่องอำนาจการสอบสวนของกรรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้กรรมสอบสวนคดีพิเศษเชิญ กกต. มาชี้แจงต่อที่ประชุมครั้งต่อไป ต่อมาวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นประธาน และผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรองประธาน มีกรรมการคดีพิเศษเข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๑๘ คน ที่ประชุมมีมติรับเป็นคดีพิเศษเฉพาะความผิดฐานฟอกเงินด้วยเสียงเห็นชอบจากกรรมการ ๑๑ คน หรือคิดเป็นกึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จำนวน ๒๒ คน ภายหลังการประชุม ผู้ถูกร้องทั้งสองพร้อมกรรมการคดีพิเศษบางส่วนร่วมกันแถลงข่าวเกี่ยวกับมติที่ประชุม กคพ. ต่อสื่อมวลชน นอกจากนี้ กรรมสอบสวนคดีพิเศษเผยแพร่เอกสารแถลงการณ์ ฉบับลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ สรุปว่า กคพ. มีมติชี้ขาดให้กรรมการสมคบกันในความผิดฐานฟอกเงินของบุคคลหรือคณะบุคคลที่กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ส่วนคดีอาญาใดต่อเนื่องหรือเกี่ยวข้องกับคดีพิเศษดังกล่าว ย่อมเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง

ที่จะทำการสอบสวนต่อไปได้ โดยไม่ต้องมีมติให้คดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ร่วมกันเสนอเรื่องดังกล่าวเป็นการแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กกต. โดยใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นการกั่นกั้น กัดดัน ช่มชู้ และครอบงำสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจและฝ่าฝืนหลักนิติธรรม ถือว่าผู้ถูกร้องทั้งสองไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ และมีพฤติกรรมเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ รวมทั้งเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) (๔) (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๕) ข้อ ๗ (๒) (๓) (๕) ข้อ ๘ (๒) (๕) ข้อ ๙ (๑) และข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) (๙)

ผู้ร้องตรวจสอบลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องแล้วเห็นว่า มีสมาชิกวุฒิสภาร่วมกันเข้าชื่อเสนอคำร้องจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง จึงส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ดังนี้

๑. ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕)

๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบเป็นกรณีที่สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๙๒ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ

- ๔ -

มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๙) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องทั้งสองยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

สำหรับคำขอให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและ เอกสารประกอบยังไม่ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญไม่สั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสอง หยุดปฏิบัติหน้าที่

ส่วนคำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบ ฉบับลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ ผู้ร้องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย เห็นว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๑ กำหนดให้ ประเภทคดีที่จะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยให้เป็นไปตามข้อกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔๐ กำหนดรูปแบบของการออกคำสั่ง กำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยตามแต่ละประเภทคดีซึ่งมีได้รวมถึงคดีที่เกี่ยวกับ การวินิจฉัยการสิ้นสุดลงของความเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ อีกทั้งในชั้นนี้พฤติการณ์ แห่งคดียังไม่ปรากฏความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง หรือมีความรุนแรงอันใกล้จะถึง อันจะเป็นเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราว ก่อนการวินิจฉัย จึงยกคำขอตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๑ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๘

สำหรับคำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบ ฉบับลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ผู้ร้องขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะมีคำวินิจฉัยถึงที่สุด เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ยังไม่ปรากฏเหตุ อันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง ในชั้นนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่สั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ หยุดปฏิบัติหน้าที่ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่และอำนาจสั่งและปฏิบัติ ราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมอันรวมไปถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ ข้อเท็จจริง

- ๕ -

ตามคำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบ ปราบกฏเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกรณีตามที่ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง จึงให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเฉพาะในฐานะผู้กำกับดูแลกรมสอบสวนคดีพิเศษและรองประธานกรรมการคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ นับแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ต่อมาผู้ร้องยื่นคำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบมีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำร้อง สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องทั้งสองพยายามบิดเบือนให้คดีดังกล่าวเป็นความผิดฐานฟอกเงินประกอบความผิดอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากเทียบเคียงตามนัยคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๖๔ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตีที่กำหนดให้ความผิดบางมาตราเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันทุกองค์กรรวมถึงผู้ถูกร้องทั้งสอง เมื่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้บัญญัติให้การกระทำ ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐาน จึงถือมิได้ว่าการกระทำความผิดในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาหรือ การกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบบัญชีท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว ข้อ (๑๖) บัญญัติให้เป็นคดีพิเศษ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการทุจริตต่อหน้าที่และจงใจหรือเจตนาปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย อย่างไรก็ตาม หากศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๒ มาตรา ๒๒๔

- ๖ -

และมาตรา ๑๓๐ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ที่กำหนดให้ กกต. ส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เท่านั้น มิได้ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการ ประกอบกับเมื่อพิจารณาแนวปฏิบัติที่ผ่านมา กรณีที่มีผู้ต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องว่ากระทำการทุจริตการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ไม่เคยปรากฏว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษและ กกต. จะต้องเร่งนำคดีเหล่านั้นมาดำเนินการเป็นคดีพิเศษและตั้งข้อกล่าวหาร้ายแรงว่าเป็นการฟอกเงิน

๒. ผู้ถูกร้องทั้งสองสั่งการให้ดำเนินการสอบสวนคดีตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ในปี ๒๕๖๗ ก่อนที่ กกต. จะมีคำสั่งรับคดีไว้เป็นคดีพิเศษ และสั่งการให้ กกต. พิจารณารับคดีดังกล่าว เป็นคดีพิเศษ ทั้งที่ยังมีข้อสงสัยว่าการคิดมูลค่าความเสียหายหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่นั้นมีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ เป็นกรณีไม่ปรากฏพยานหลักฐานอันชัดเจน ที่พิสูจน์ให้เห็นถึงองค์ประกอบความผิดและพฤติการณ์เข้าข่ายการสมคบกันในความผิดฐานฟอกเงิน ของบุคคลหรือคณะบุคคลที่กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในปี ๒๕๖๗ ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจะรับไว้เป็นคดีพิเศษได้

๓. ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษเร่งรีบดำเนินการออกข้อบังคับ กกต. ว่าด้วยแนวทางการสอบสวนบุคคลที่เป็นพยานสำคัญในคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๘ และข้อบังคับ กกต. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อใช้ในคดีนี้เป็นการเฉพาะ

๔. การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองได้ร่วมกันเสนอเรื่องและมีมติดังกล่าว มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง กรณีสมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ของพรรคเพื่อไทย ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ สังกัด และผู้ถูกร้องที่ ๒ เคยสังกัด

๕. ผู้ถูกร้องทั้งสองสมคบกันกระทำความผิดด้วยการวางแผนใช้อำนาจสอบสวนเป็นกรณีที่ ฝ่ายบริหารใช้อำนาจแทรกแซงกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการ แบ่งแยกอำนาจ อันเป็นหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งผู้ถูกร้องทั้งสอง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบร่วมกับพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวน

คดีพิเศษ ใช้อำนาจดำเนินการสอบสวนโดยมิชอบเกี่ยวกับคดีตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ในปี ๒๕๖๗

๖. การที่เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษและ กกต. นำหมายเรียกคดีซึ่งประทับชั้นความลับว่า “ลับ” เปิดเผยที่ประตูห้องพักของสมาชิกวุฒิสภา เป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน อันเป็นการกระทำที่ไม่สุจริตและมีนัยทางการเมืองเพื่อสร้างความเกลียดชังต่อสมาชิกวุฒิสภาและมีลักษณะเป็นการบั่นทอนฝ่ายนิติบัญญัติ

๗. พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ปรากฏตามเอกสารข่าวและคลิปวิดีโอ รวมถึงการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ข่าวต่อสื่อมวลชนมีลักษณะเป็นการแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กกต. โดยใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นการกลั่นแกล้ง กัดดัน ช่มชู้ และครอบงำสมาชิกวุฒิสภา

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม และเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

๑. การใช้สิทธิเข้าชื่อของสมาชิกวุฒิสภาผู้เข้าชื่อ จำนวน ๘๙ คน จาก ๙๒ คน เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตและไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากปรากฏรายชื่อในโพรายรายชื่อเพื่อให้มีการลงคะแนนเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม อยู่ระหว่างการถูกสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ การยื่นคำร้องในคดีนี้มีเจตนาและความมุ่งหวังเพื่อให้การดำเนินคดีตามกฎหมายและกระบวนการสอบสวนคดีพิเศษจะต้องหยุด ระวังหรือชะลอการสอบสวน เป็นผลให้กลุ่มผู้ร้องตลอดจนพวกพ้องของตนจะไม่ต้องถูกกรมสอบสวนคดีพิเศษสอบสวนและดำเนินคดีต่อไป โดยอาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมืออ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เห็นได้ว่ามีเจตนาเพื่อปกป้องประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง มิได้กระทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม เป็นการกระทำอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและมาตรฐานทางจริยธรรม เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตเมื่อมีสมาชิกวุฒิสภาเพียง ๓ คน ซึ่งไม่อยู่ในระหว่างการสอบสวนโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงเป็นเหตุให้จำนวนสมาชิกวุฒิสภาผู้เข้าชื่อยื่นคำร้องในคดีนี้น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

- ๘ -

ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๒ ข้อกล่าวหาของผู้ร้อง จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๒. ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตามประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๗ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ให้กำกับการบริหารราชการกระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม และส่วนราชการอื่น ๆ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๑๓/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ และปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการคดีพิเศษตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๑๔/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีหน้าที่และอำนาจในฐานะประธานการประชุม กคพ. ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๐ นอกจากนี้ กคพ. มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคห้า ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาด

๓. พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ต่อมา กกต. ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยกำหนดวันรับสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และกำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ วันเลือกระดับจังหวัด วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และวันเลือกระดับประเทศ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗

๔. กรณีมีประชาชนร้องขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินคดีอาญากับกลุ่มบุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นกรณีที่แตกต่างหากจากหน้าที่และอำนาจของ กกต. หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๙ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๘ ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่า เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาใดตามกฎหมายเกี่ยวกับ

- ๙ -

การเลือกตั้งและพรรคการเมืองเป็นอำนาจของ กกต. ที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน และดำเนินคดี เป็นหลัก แต่เนื่องจากอำนาจการสอบสวนคดีอาญาเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือกเป็นผู้เสียหายด้วย กฎหมายมิได้ตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนคดีอาญาที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตาม กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ซึ่งพนักงานสอบสวนดังกล่าวย่อมหมายรวมถึงพนักงาน สอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓ ประกอบมาตรา ๓ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๖) ด้วย กรณีตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ที่กำหนดให้การกระทำ ความผิดตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยในส่วนของความผิดอาญาเป็นอำนาจสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หากความผิดอาญาดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษย่อมมีอำนาจสอบสวนได้ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ใช่การสืบสวน การไต่สวน และการดำเนินคดี ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ที่บัญญัติให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กกต. นอกจากนี้ ในส่วนการดำเนินการของ กคพ. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ กคพ. มิได้พิจารณา ความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) และมีมติรับเป็นคดีพิเศษ แต่เป็นการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามข้อสงสัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กรณี การสมคบกันในความผิดฐานฟอกเงินของบุคคล หรือคณะบุคคลที่กระทำความผิดเป็นอั้งยี่ ตามมาตรา ๒๐๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นการกระทำความผิด ตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของ การกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ เท่านั้น ดังนั้น การดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษในกรณีนี้ จึงเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงิน อันเป็นความผิดอาญาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ของ กกต. ที่จะทำการสืบสวน ไต่สวน และดำเนินคดี แต่เป็นกรณีที่ กคพ. มีมติตามพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคห้า

ส่วนระยะเวลาการดำเนินการในเรื่องนี้ ตั้งแต่มีผู้ร้องขอความเป็นธรรมเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ถึงวันที่เสนอเรื่องต่อที่ประชุม กคพ. เพื่อพิจารณารับเป็นคดีพิเศษ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เป็นระยะเวลาถึง ๘ เดือนเศษเนื่องจากมีความสลับซับซ้อนในแง่ของพยานที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับเมื่อพิจารณาตามระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าด้วยการบริหารงานคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓๖ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับผิดชอบการสืบสวนหรือหัวหน้าคณะพนักงานสืบสวนแล้วแต่กรณี จะต้องดำเนินการเรื่องที่มีคำสั่งให้สืบสวนให้แล้วเสร็จและเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อพิจารณาสั่งการภายใน ๖ เดือนนับแต่วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันที่กรมสอบสวนคดีพิเศษออกเลขสืบสวน เว้นแต่การสืบสวนยังไม่เสร็จสิ้นและมีเหตุจำเป็นต้องสืบสวนต่อไป อาจขอขยายระยะเวลาการสืบสวนได้อีกไม่เกิน ๓ เดือน นับแต่ครบกำหนดระยะเวลาข้างต้น สอดคล้องกับหลักการพิจารณาคดีอาญาด้วยความรวดเร็ว ถือว่าเป็นการใช้ระยะเวลาที่เหมาะสมแก่รูปคดีแล้ว ไม่ได้เป็นกรณีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเร่งรีบนำคดีมาดำเนินการเป็นคดีพิเศษตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง

๕. ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับการมอบหมายและมอบอำนาจให้กำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในกระทรวงยุติธรรม มีเพียงหน้าที่และอำนาจกำกับการบริหารราชการแผ่นดินของกระทรวงยุติธรรมโดยทั่วไป ไม่ได้เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การเสนอเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ให้ที่ประชุม กคพ. พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ นั้น เป็นการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษมาตั้งแต่ต้น เริ่มตั้งแต่ที่มีผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภามายื่นคำร้องต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ การพิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น การเสนอขออนุมัติและการอนุมัติให้สืบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓ เมื่อผลจากการสืบสวนได้ข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเพียงพอที่จะเสนอให้มีการสอบสวนในรายละเอียดต่อไป อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษในฐานะฝ่ายเลขานุการของ กคพ. จะเสนอเรื่องเพื่อให้ กคพ. พิจารณาตามกฎหมาย เรื่องดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เคยเกี่ยวข้องหรือสั่งการหรือมอบหมายให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษคนใดดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงผู้ได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการแทนนายกรัฐมนตรีใน กคพ. ซึ่งเป็นเพียงหนึ่งใน กคพ. ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งองค์ประกอบของ กคพ. ประกอบด้วยบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถตลอดจนมีประสบการณ์สูง บางท่านดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและบางท่านมีตำแหน่งระดับสูงทั้งจากภาครัฐและเอกชน ผู้ถูกร้องที่ ๑ หาได้มีอำนาจสั่งการอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียวให้ กคพ. ดังกล่าวมีมติรับหรือไม่รับคดีใดเป็นคดีพิเศษหรือกระทำการหรืองดเว้นกระทำการใดได้ตามอำเภอใจ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้เข้าไปครอบงำ หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กคพ. การลงมติของกรรมการแต่ละท่านเป็นดุลพินิจที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยด้วยตนเอง ไม่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวพันอันใดกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกทั้งในการประชุม กคพ. ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษเปิดโอกาสให้กรรมการทุกท่านได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ไม่ได้ชี้แนะหรือกดดันให้กรรมการต้องกระทำการหรือละเว้นกระทำการ และในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้เสนอต่อที่ประชุมให้ฝ่ายเลขานุการนำกรณีนี้เสนอต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและนำกลับมาเสนอต่อ กคพ. ในคราวประชุมครั้งต่อไป เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการพิจารณาของ กคพ. โดยขอให้เชิญผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย เพื่อให้ทราบความชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และอำนาจ

๖. การเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ที่มีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกวุฒิสภาชุดนี้ มีขึ้นเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๘ ภายหลังจากกรมสอบสวนคดีพิเศษรับดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแล้ว เป็นคนละกรณีกับการพบการกระทำความผิด และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อันเป็นหน้าที่ของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนในคดีนี้

๗. แม้กลุ่มผู้เข้าชื่อจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา หากมีการกระทำใดอันเป็นความผิดอาญาตามกฎหมาย ย่อมต้องถูกตรวจสอบและดำเนินคดีเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดอาญาทั่วไป การสอบสวนและดำเนินคดีตามกฎหมายไม่ถือเป็นการกลั่นแกล้ง แทรกแซง กดดัน ช่มชู้ และครอบงำการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา อีกทั้งสมาชิกวุฒิสภาได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามรัฐธรรมนูญว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด การดำเนินการ

- ๑๒ -

สอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษมิได้มีผลกระทบต่อสถานภาพการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา หากกระบวนการสอบสวนและดำเนินคดีในที่สุดปรากฏว่ามีสมาชิกวุฒิสภากระทำความผิดจริงและอาจต้องพ้นจากตำแหน่ง ก็ต้องมีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาคนใหม่ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีความเกี่ยวข้องแต่อย่างใด ดังนั้น ไม่มีการฉ้อโกงอันจะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการก่อกวนก่อกอง แทรกแซง กดดัน ช่มชู้และครอบงำสมาชิกวุฒิสภา เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และพวกพ้อง

๘. ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรืออยู่ในฐานะที่จะรับรองได้ว่า การแจ้งข้อกล่าวหาและเรียกสมาชิกวุฒิสภาไปชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปโดยถูกต้องและสุจริตหรือไม่ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ มิใช่ผู้มีส่วนรู้เห็นเหตุการณ์ และข้อเท็จจริงดังกล่าวยังมีได้ผ่านกระบวนการสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดีตามกฎหมายจนมีข้อยุติ

๙. เอกสารข่าวและคลิปวิดีโอที่จัดทำขึ้นโดยสำนักข่าวหลายสำนัก ไม่มีข้อความตอนใดในเอกสารข่าวหรือคลิปวิดีโอแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข่าวหรือแพร่ข่าวหรือกระทำการใด ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่รับรู้ รับทราบ และไม่อาจยืนยันได้ สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่แจ้งข้อกล่าวหาและเรียกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละคนไปชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีหน้าที่และอำนาจใดตามกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม และเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่และอำนาจในการสั่งและปฏิบัติราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ รับผิดชอบการบริหารราชการแผ่นดินและการกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังเป็นรองประธานกรรมการคดีพิเศษโดยตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และอยู่ภายใต้บังคับและต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๒ และมาตรา ๑๖๔

ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย รวมถึงนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มิได้ตัดอำนาจของหน่วยงานอื่นของรัฐหรือพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจสืบสวนหรือสอบสวนคดีอาญา ตามกฎหมายในการรับเรื่องลักษณะดังกล่าว หรือเรื่องที่เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวซึ่งเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบททั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง กับกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือเรื่องที่มีการกระทำหลายกรรมต่อเนื่องกัน เพียงแต่กรณี กกต. เห็นว่าเป็นการสมควรที่จะดำเนินการเอง ให้ กกต. มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนนั้นโอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมาให้ กกต. ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๔๙ แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานในลักษณะการร่วมมือระหว่าง กกต. และพนักงานสอบสวน เปิดช่องทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะสนับสนุนและเกื้อกูลกัน เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องที่นำคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๖๔ มาเทียบเคียงกับกรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง นั้น นอกจากจะไม่มีผลผูกพันพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้ว ในการประชุมของ กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ วินิจฉัยประเด็นข้อสงสัยว่ามีกรณีมีมูลอันน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ โดยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ (๑๐) ไม่ใช่การอาศัยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง การพิจารณาและมติของ กคพ. เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคห้า ประกอบกับในการดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงินนั้นไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดห้ามพนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวนหรือสอบสวน หรือกำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพียงหน่วยงานเดียวเท่านั้นที่มีอำนาจดำเนินคดีอาญาได้ และการดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงินเป็นคดีที่สามารถแยกดำเนินการได้จากความผิดมูลฐานตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๗๒/๒๕๖๖ และคำพิพากษา

ศาลฎีกาที่ ๒๙๖๕/๒๕๖๓ พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีกฎหมายให้อำนาจในการสอบสวนคดีอาชญาฐานพอกเงินย่อมมีอำนาจสอบสวนและดำเนินคดีอาชญาฐานพอกเงินที่มีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองเป็นความผิดมูลฐานได้ด้วย อีกทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษรายงานความคืบหน้าในการสืบสวนต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างใกล้ชิดและมีการส่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษร่วมเป็นคณะอนุกรรมการหรือเจ้าพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อสนับสนุนข้อมูลในการไต่สวนและสืบสวน ที่ผ่านมาไม่เคยมีการโต้แย้งหรือคัดค้านการดำเนินการดังกล่าวของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยองค์กรใด หากกรมสอบสวนคดีพิเศษทำการสอบสวนคดีดังกล่าวได้ผลเป็นประการใดหรือพบว่ามีผลกระทบความผิดอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กกต. แล้วกรมสอบสวนคดีพิเศษมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ กกต. ทราบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ อยู่แล้ว

๓. ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้อนุมัติหรือสั่งการให้บรรจุเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ในระเบียบวาระการประชุมของ กกต. เนื่องจากเมื่อมีคำร้องขอความเป็นธรรมและการขอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษรับดำเนินการสอบสวนเป็นคดีพิเศษ การตรวจสอบคำร้องขอความเป็นธรรม การสืบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น และการจัดทำเรื่องเพื่อเสนอบรรจุเป็นระเบียบวาระในการประชุม กกต. เป็นการดำเนินการในชั้นกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งสิ้น อันเป็นการปฏิบัติราชการประจำตามแบบแผนและขั้นตอนปกติของส่วนราชการ แม้ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีฐานะเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ไม่ได้มีอำนาจในการสั่งการหรือแทรกแซงการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาซึ่งเป็นอำนาจโดยเฉพาะของกรมสอบสวนคดีพิเศษ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรองประธานกรรมการคดีพิเศษ มีหน้าที่ร่วมพิจารณาวินิจฉัยหรือให้ความเห็นและข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของ กกต. ตามหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการทำงานในรูปแบบองค์คณะ กรรมการคดีพิเศษส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม และไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือการกำกับดูแลของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวนเก้าคน แสดงให้เห็นว่ากรรมการแต่ละคนย่อมมีความเป็นอิสระและมีความรู้และประสบการณ์ที่บ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพ สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เป็นไปได้ยากที่กรรมการคนใดคนหนึ่งจะใช้อิทธิพลครอบงำการพิจารณาของที่ประชุม ประกอบกับการรับเรื่องไว้สอบสวนเป็นคดีพิเศษ

ในกรณีนี้เป็นกรณีที่เข้าลักษณะความผิดตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ การพิจารณาวินิจฉัยของ กคพ. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เป็นเพียงการวินิจฉัยข้อสงสัยซึ่งเป็นอำนาจของ กคพ. ตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า เท่านั้น การประชุมดังกล่าวไม่ได้ลงมติให้คดีลักษณะอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) อีกทั้งการพิจารณาวินิจฉัยข้อสงสัยเกี่ยวกับมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยวินิจฉัยตามพยานหลักฐานที่ได้มาในเบื้องต้นว่าเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่ามีมูลอันน่าเชื่อหรือไม่ ซึ่งฝ่ายเลขานุการและคณะเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้เสนอข้อมูลพยานบุคคลและพยานเอกสารที่แสดงให้เห็นอย่างเพียงพอในที่ประชุม กคพ. ว่ามีมูลอันน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป

๔. ข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยแนวทางการสอบสวนบุคคลที่เป็นพยานสำคัญในคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๘ และข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ซึ่งเป็นการพิจารณาตามระเบียบวาระที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในทางปฏิบัติที่ผ่านมา การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยแนวทางการสอบสวนบุคคลที่เป็นพยานสำคัญในคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นการนำแนวปฏิบัติมากำหนดเป็นแนวทางเพื่อให้การปฏิบัติงานมีมาตรฐานและอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน ทั้งนี้ การออกข้อบังคับทั้งสองฉบับดังกล่าว มีการศึกษา ยกร่าง และปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๗

๕. ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้สังกัดพรรคเพื่อไทย แต่เป็นสมาชิกและผู้ร่วมก่อตั้งพรรคประชาชาติ มาตั้งแต่ต้น และไม่ได้เป็นผู้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานรัฐสภา ขั้นตอนการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกวุฒิสภาเกิดขึ้นหลังจากการสอบสวนคดีพิเศษ ได้พิจารณาเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องไม่เป็นความจริง

๖. การดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ยึดถือปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติและมีการประสานการปฏิบัติหน้าที่

- ๑๖ -

กับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมาโดยตลอด โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการเพื่อแทรกแซง หรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กกต. หรือใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือในการแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

๗. การปิดหมายที่ผู้ร้องอ้างถึงและที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชน การแจ้งข้อกล่าวหาและเชิญให้บุคคลไปชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เป็นการดำเนินการในขั้นตอนการสืบสวนและไต่สวนของ กกต. ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่อยู่ในฐานะที่จะรับทราบรายละเอียดของข้อเท็จจริง การให้ข้อมูลข่าวสารของผู้ถูกร้องที่ ๒ ต่อสื่อมวลชน เป็นเพียงการให้ข้อมูลโดยระบุเพียงว่าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้ความร่วมมือกับ กกต. ส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาและหนังสือเชิญให้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ด้วยเหตุนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาหรือการปิดหมาย และข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องในเรื่องนี้ไม่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

๘. ข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารข่าวและคลิปวิดีโอ รวมถึงการให้ข่าวต่อสื่อมวลชน กรณีตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ข้อมูลเพียงว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ระหว่างการประสานกับ กกต. ซึ่งเป็นองค์หลักที่จะพิจารณาตรวจสอบการกระทำ ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การที่กรมสอบสวนคดีพิเศษไปตรวจสอบการกระทำความผิด เป็นการสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้มีการแต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นเพียงการแสวงหาพยานหลักฐานในเบื้องต้นเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาว่าเป็นกรณีที่เหมาะสมเสนอให้ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษหรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักกฎหมายประเด็นการรับเรื่องเป็นคดีพิเศษ และข้อมูลในเรื่องที่จะมีการเสนอ กคพ. พิจารณาในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ด้วยเหตุนี้ยังไม่มี การรับคดีใดเป็นคดีพิเศษ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยให้ข้อมูลที่ทำให้สาธารณชนหลงเชื่อว่าได้มีการรับเรื่องเป็นคดีพิเศษก่อนวันดังกล่าว

ผู้ร้องยื่นคัดค้านคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องทั้งสองและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

๑. พยานเอกสารประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องทั้งสอง แสดงว่าผู้ถูกร้องทั้งสองร่วมกันใช้อำนาจของรัฐมนตรีสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ไว้ดำเนินการโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย ทั้งที่ผู้ถูกร้องทั้งสองทราบดีว่ากฎหมายกำหนดให้ กกต. เป็นองค์กรผู้ที่มีอำนาจสอบสวนไต่สวนความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยเฉพาะ

อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ รวมถึงละเมิดแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ซึ่ง กกต. กำหนดไว้เป็นการทั่วไป ผู้ถูกร้องทั้งสองจึงทำลายหลักความเป็นองค์กรอิสระและหลักลำดับศักดิ์กฎหมายอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ การลงมติให้รับคดีตามเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ไว้เป็นคดีพิเศษด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ทั้งที่ข้อหาที่อ้างเป็นกรณี “คดีอาญาอื่น” ที่ต้องใช้เสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของกรรมการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นการละเมิดกฎหมายโดยตรง

๒. พยานเอกสารประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องทั้งสอง แสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกคำสั่งผ่านสำนักงานรัฐมนตรีให้กรมสอบสวนคดีพิเศษรับดำเนินการและรายงานผลคดีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยตรง ผู้ถูกร้องทั้งสองสนับสนุนให้ผู้ร้องเรียนหลายรายจัดทำและยื่นคำร้องต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อสร้างเหตุให้หน่วยงานที่ตนกำกับดูแลสามารถอ้างอำนาจสืบสวนตามเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ทั้งยังมีการประชุม กคพ. โดยผู้ถูกร้องทั้งสองดำรงตำแหน่งประธานและรองประธาน เพื่อเร่งรับคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ มีการเสนอวาระเรื่องพิจารณาดังกล่าวซึ่งไม่เคยผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองตามระเบียบ กคพ. ว่าด้วยการสืบสวนคดีความผิดทางอาญาเพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ พยานหลักฐานสำคัญ เช่น โปยฮั่ว ไม่ได้รับรองความถูกต้อง นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏเหตุบ่งชี้ว่ามูลค่าทรัพย์สินเกี่ยวข้อเกินสามร้อยล้านบาทตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่ กคพ. อาศัยเพียงการกล่าวอ้างของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเท่านั้นเพื่อให้เข้าองค์ประกอบคดีพิเศษ จึงเป็นหลักฐานที่บ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองเจตนาบิดเบือนข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญในการพิจารณาเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เพื่อกระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายโดยมีการแบ่งหน้าที่อย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามข้อสั่งการของผู้ถูกร้องทั้งสองในการเร่งรัดกระบวนการอย่างผิดขั้นตอน

๓. ผู้ถูกร้องทั้งสองสมคบกันสร้างกระบวนการคู่ขนานเพื่อยึดอำนาจสอบสวนคดีเลือกตั้งจากองค์กรอิสระ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและหลักนิติรัฐอย่างร้ายแรง

- ๑๘ -

รวมถึงกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกลไกตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและหลักนิติธรรมอันเป็นหลักพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๔. ในช่วงกลางเดือนมีนาคมปี ๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอาศัยโอกาสที่ตนเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบร่วมกับพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของตน สมคบกันกระทำความผิดโดยการวางแผนร่วมกันเสนอชื่อเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ ทั้งที่เจ้าพนักงานสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ไม่อาจเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ เนื่องจากขาดความเป็นกลางทางการเมือง เป็นการใช้อิทธิพลตามอำเภอใจ มีเจตนาเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. และเพื่อตอบสนองข้อสั่งการของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ต้องการใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือในการข่มขู่หรือกลั่นแกล้งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาที่มีอุดมการณ์ขัดแย้งกับรัฐบาลและเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นสำคัญ

๕. พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องทั้งสองที่สมคบกับเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษใช้อำนาจดำเนินการสอบสวนโดยมิชอบใช้อำนาจสืบสวนเกินขอบเขต เช่น การตรวจสอบข้อมูลการติดต่อสื่อสารและพิกัดโทรศัพท์ของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในชั้นสืบสวนทั้งที่ยังไม่ได้รับอนุญาตจากศาลตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๕ และยังไม่อยู่ในสถานะคดีพิเศษอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้นำพยานหลักฐานในคดีคำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๗ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๗/๒๕๖๗) เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี และนายพิชิต ชื่นบาน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ล้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องมารวมสำนวนเพื่อใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ และให้หน่วยงานและบุคคล

ที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นเป็นหนังสือตามประเด็นที่ศาลกำหนด และจัดส่งข้อมูลพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ดังนี้

๑. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) สำเนาบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. (พ.ศ. ๒๕๖๐) มาตรา ๔๙ จำนวน ๑ ครั้ง (ครั้งที่ ๒๘๓)

(๒) สำเนาบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. (พ.ศ. ๒๕๖๑) มาตรา ๗๗ จำนวน ๔ ครั้ง (ครั้งที่ ๔๑๓ ครั้งที่ ๔๑๖ ครั้งที่ ๔๒๑ และครั้งที่ ๔๔๔)

๒. เลขาธิการวุฒิสภา จัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) สำเนารายงานการประชุม บันทึกการประชุม และเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ ในชั้นการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ที่ประชุมมิได้มีการแก้ไขร่างมาตราดังกล่าว ซึ่งจากการสอบถามผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่าในทางปฏิบัติ กกต. ไม่ติดใจในประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีประเด็นอภิปรายในปัญหาที่เกี่ยวข้องกันว่า ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งแบ่งออกเป็น ๒ เรื่อง คือ ๑. เป็นการกระทำความผิดซึ่งเป็นการเลือกตั้งโดยแท้ และ ๒. เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลเป็นการกระทำความผิดอาญาด้วย แต่เดิมไม่มีการแยกฐานความผิดอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดปัญหาระหว่างหน่วยงานกรณีมีเหตุทุจริตการเลือกตั้ง เนื่องจากพื้นฐานในการดำเนินคดีของความผิดทั้งสองเรื่องมีความแตกต่างกัน โดยคดีอาญาต้องพิสูจน์ได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิด ในขณะที่การพิจารณาของ กกต. อาศัยเพียงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด ด้วยเหตุนี้ การที่ กกต. จะดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาด้วยตนเองจึงมีความเป็นไปได้ยาก

(๒) เอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ ในชั้นการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ การประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ

- ๒๐ -

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณามาตรา ๗๗ สรุปได้ว่า บทบัญญัติลักษณะดังกล่าวกำหนดไว้ในทำนองเดียวกันกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ นอกจากนี้ การกำหนดบทกำหนดโทษทางอาญารวมถึงการกำหนดให้กรณีการจัด ทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ ผู้ใด ให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นการกำหนด ในทำนองเดียวกันกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.

๓. เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และ อำนาจของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่พบสภาพปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ นอกจากนี้ นับแต่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและกรมสอบสวนคดีพิเศษยังไม่มีแนวทางเกี่ยวกับการโอนเรื่องหรือส่ง สำนวนการสอบสวนระหว่างกัน ดังนั้น การดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ จึงเป็นการเสนอให้ กกต. พิจารณาเป็นรายกรณี ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการพิจารณาส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘๗ โดยนับแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้ กกต. ไม่เคยมีกรณีการส่งเรื่องดังกล่าวให้สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ

- ๒๑ -

ส่วนการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ และคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ กรมสอบสวนคดีพิเศษแจ้งการรับเรื่องไว้สืบสวนกรณีมีผู้ยื่นเรื่องขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา อันอาจเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวลกฎหมายอาญา จำนวน ๓ คำร้อง

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ กรมสอบสวนคดีพิเศษแจ้งความคืบหน้าผลการสืบสวนโดยอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอนุมัติให้กองกิจการอำนวยความยุติธรรมดำเนินการสืบสวนเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘ กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือแจ้งการรับเรื่องไว้สอบสวนเป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ พร้อมส่งพยานหลักฐานประกอบการรับเรื่องให้ กต.

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ กต. มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๘ สั่งให้ดำเนินการไต่สวนกรณีได้รับแจ้งข้อมูลจากกรมสอบสวนคดีพิเศษว่ามีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษร่วมกับพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนคณะที่ ๒๖ จำนวน ๗ ราย เพื่อดำเนินการไต่สวนเรื่องดังกล่าว

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๘ กต. แต่งตั้งพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ เพิ่มเติม จำนวน ๑๐ ราย ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวได้ดำเนินการไต่สวนตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๘ จนถึงปัจจุบัน

๔. อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ จัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษเคยรับเรื่องและมีการสืบสวนหรือสอบสวนคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภารวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๖ เรื่อง นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ส่วนความเป็นมาในการยกร่างและแก้ไขข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยแนวทางการสอบสวนบุคคลที่เป็นพยานสำคัญในคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๘ และข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ สืบเนื่องมาจาก

- ๒๒ -

การศึกษาทบทวนกฎหมายของกรมสอบสวนคดีพิเศษมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ สำหรับหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือขั้นตอนในการเสนอเรื่องต่อที่ประชุม กคพ. เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดี ความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ และระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการในการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๗ รวมถึงแนวทางปฏิบัติตาม กฎหมายดังกล่าว ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษในเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ และคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ เป็นเรื่องที่มีผู้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษภายหลังการเลือก สมาชิกวุฒิสภาเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๗ โดยการตรวจสอบและสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นพบว่า มีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๑๑๖ ความผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ และความผิดตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเสนอให้ที่ประชุม กคพ. พิจารณา เพื่อมีมติให้คดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ร่วมกันพิจารณาและอภิปรายประเด็น ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานสอบสวนคดีอาญาแล้วมีมติให้ ฝ่ายเลขานุการถอนเรื่องดังกล่าวกลับไปพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องดังกล่าว คณะอนุกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นควรเสนอ กคพ. มีมติให้รับคดีความผิด อาญากรณีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) โดยเห็นควรแยกเสนอ กคพ. พิจารณาเป็น ๒ กรณี คือ กรณีที่ ๑ การเลือกสมาชิก วุฒิสภาที่มีกระบวนการหรือพฤติการณ์ที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม อันเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวล กฎหมายอาญา และกรณีที่ ๒ การกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินและร่วมกันฟอกเงิน อันเนื่องมาจากความผิดมูลฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) ในกรณีที่ ๒ มีข้อสงสัยว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในครั้งนี้มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป อันเข้า รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

- ๒๓ -

การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ เห็นควรเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อนำเรื่องดังกล่าวเสนอ กคพ. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคห้า ต่อมาที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ มีมติด้วยเสียงข้างมากจำนวน ๑๑ เสียง ต่อ ๔ เสียง และงดออกเสียง ๓ เสียง เห็นชอบให้ชี้ขาดตามบทบัญญัติดังกล่าว ว่าเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นการกระทำความผิดอันมีลักษณะตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการกลั่นกรอง ภายหลังการประชุม อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอนุมัติให้รับเรื่องดังกล่าวไว้เป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ พร้อมทั้งมีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งการรับคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ พร้อมกับรายละเอียดของพยานหลักฐาน เพื่อให้ กกต. พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๔๙

๕. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า

(๑) ปัจจุบันมีความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งสิ้น ๒๘ มูลฐาน ซึ่งกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ จำนวน ๒๑ มูลฐาน นอกจากนี้ กำหนดไว้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นอีกจำนวน ๗ มูลฐาน ซึ่งเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองมีจำนวน ๒ มูลฐาน ดังนี้ ๑. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้ทั้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๓ และ ๒. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัคร หรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก หรือเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิ

เลือกลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗

(๒) ตั้งแต่มีการกำหนดให้กรณีกาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นความผิดมูลฐานถึงปัจจุบัน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการเรื่องดังกล่าว จำนวน ๗ เรื่อง เป็นความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑ เรื่อง และความผิดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๖ เรื่อง

๖. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ไม่มีข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวอยู่ในความครอบครอง

๗. นายพดล เภรีฤกษ์ กรรมการคดีพิเศษ จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ กกต. โดยวรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ให้อำนาจ กกต. สืบสวน ไต่สวน และวินิจฉัย การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ (Organic Law) ย่อมมีศักดิ์สูงกว่าพระราชบัญญัติ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นอำนาจขององค์กรใดโดยไม่มีบทบัญญัติใดให้นำพระราชบัญญัติทั่วไปมาใช้บังคับต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว กรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ หากกรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบพบความผิดปกติ เมื่อแจ้งให้ กกต. ทราบ กกต. มีหน้าที่ต้องสืบสวนหรือไต่สวนโดยพลัน ไม่จำเป็นต้องรอให้กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเป็นคดีพิเศษ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ แม้กรมสอบสวนคดีพิเศษประสงค์จะรับเป็นคดีพิเศษก็ไม่อาจทำได้เช่นกัน อีกทั้งการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติอันเป็น

- ๒๕ -

องค์กรทางการเมือง ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ออกแบบให้ดำเนินการโดยองค์กรอิสระและเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยเฉพาะ เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจแทรกแซงกระบวนการได้มาและการเลือกตั้งต่าง ๆ การที่กรมสอบสวนคดีพิเศษอันเป็นหน่วยงานภายในฝ่ายบริหาร จัดตั้งขึ้นและมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติซึ่งมีศักดิ์ต่ำกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จะรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภารายใดว่าไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไว้พิจารณาโดยอ้างว่ามีลักษณะเป็นความผิดอาญาที่เป็นคดีพิเศษ จะถูกโต้แย้งว่าเป็นการเกินขอบอำนาจ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยเจตนารมณ์และบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งยังเป็นการใช้อำนาจฝ่ายบริหารแทรกแซงกิจการในทางการเมืองของฝ่ายนิติบัญญัติและองค์กรอิสระอันเป็นมิติทางการเมืองได้ จึงเห็นว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษไม่อาจรับคดีนี้ไว้เป็นคดีพิเศษได้

๘. พลตำรวจเอก มนุ เมฆหมอก กรรมการคดีพิเศษ จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญกำหนดให้ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจควบคุมดูแลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อีกทั้งรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควรด้วย โดยมีเจตนารมณ์ต้องการให้ กกต. เป็นองค์กรที่มีอำนาจเด็ดขาดในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าเหตุกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองจะมีความผิดฐานใดร่วมด้วยหรือไม่ เพื่อให้การดำเนินคดีในเรื่องดังกล่าวเป็นเอกภาพ หากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะสืบสวนสอบสวนความผิดในส่วนใดที่ต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ควรได้รับการอนุญาตหรือยินยอมให้ดำเนินการจาก กกต. เสียก่อน เพื่อไม่ให้คดีของ กกต. เสียหาย เห็นว่า กกต. ควรเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินการในเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เว้นแต่ กกต. จะยินยอมหรืออนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษทำการสอบสวน

กรณีคดีความผิดมูลฐานที่เป็นคดีอาญาอื่นที่มีมูลเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป นั้น กกต. ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยชี้ขาดไว้ว่าต้องพิจารณาอย่างไร มีเพียงรายละเอียดตามที่ได้ประกาศไว้ว่าคดีนั้นต้องมีมูลเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ตามที่ได้มีการเสนอ

- ๒๖ -

ให้ กคพ. วินิจฉัยนั้น มีพยานบุคคลที่ยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งสามารถคำนวณจำนวนเงินที่ใช้ในการกระทำ ความผิดย้อนกลับไปได้ว่ามีมูลค่าจำนวนเงินที่ใช้ในการทำความผิดจำนวนสูงเกินกว่าสามร้อยล้านบาท

๙. นายชาติพงษ์ จีระพันธุ์ กรรมการคดีพิเศษ จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า พนักงานสอบสวน คดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ ประกอบมาตรา ๒๓ เนื่องจากมีพยานหลักฐานเพียงพอรับฟัง ข้อเท็จจริงได้ว่าการทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ ฐานเป็นอั้งยี่ มาตรา ๑๑๖ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ โดยเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ดังนั้น การกระทำของผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าลักษณะความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งความผิดมูลฐานตามบัญชีท้ายลำดับที่ ๗ ของประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ คำว่า “มูลน่าเชื่อว่า” นั้น เนื่องจากในกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษมิได้กำหนดคำนิยามไว้โดยตรง จึงเทียบเคียงจากบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งซึ่งพบในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖ ใช้คำว่า “เมื่อมีหลักฐานตามสมควร” ศาลยุติธรรมออกข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๗ (๑) ถึง (๔) และข้อ ๑๘ คำว่า “มีหลักฐานตามสมควร” นำมาเทียบเคียงได้กับคำว่า “ที่มีมูลน่าเชื่อว่า” ตามบัญชี ท้ายประกาศ กคพ. ฉบับดังกล่าว ซึ่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกาดังกล่าว ข้อ ๑๘ บัญญัติให้การรับฟัง พยานหลักฐานในชั้นพิจารณาออกหมายจับไม่ต้องถือเคร่งครัดถึงขนาดต้องรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ ความผิดของจำเลย หมายความว่าในชั้นนี้ยังไม่ต้องนำหลักเรื่องการพิสูจน์จนสิ้นสงสัยตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ มาใช้บังคับ

เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ปรากฏตามการอภิปรายของเลขานุการคณะพนักงานสืบสวน ที่นำเสนอพฤติการณ์และจำนวนเงินที่ใช้ในการทำความผิดในแต่ละช่วงของการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ นอกจากนี้อธิบายถึงการโอนเงินค่าตอบแทนแต่ละเดือนของผู้ช่วย สมาชิกวุฒิสภาคืนกลับมา โดยมีการแสดงการคำนวณทางคณิตศาสตร์แสดงจำนวนเงินการจ่าย

- ๒๗ -

ค่าตอบแทนในแต่ละขั้นตอนของการเลือก อันเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดตามความผิด
มูลฐานของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งแสดงมูลค่ารวมที่เกินกว่าสามร้อย
ล้านบาท อีกทั้งจากการนำเสนอข้อเท็จจริงในทางสืบสวนดังกล่าวยังแสดงถึงความซับซ้อนของเรื่องนี้
จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ อันเป็นองค์ประกอบของคดีพิเศษ
ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ก) ดังนั้น
พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดในเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ครบองค์ประกอบเข้าลักษณะคดี
พิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

๑๐. ศาสตราจารย์ทักษิณ ฤกษ์สุต กรรมการคดีพิเศษ จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า กกต. และ
กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กกต. มีหน้าที่และอำนาจหลัก
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ รวมถึงอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนตามที่จำเป็นหรือสมควรเพื่อการจัดการ
เลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมและการดูแลการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย
โดยมีการขยายความไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐
มาตรา ๖ ส่วนมาตรา ๔๙ ที่ถูกอ้างถึงเพื่ออธิบายว่า กกต. มีอำนาจในการสืบสวนหรือไต่สวนกรณี
สมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่สามารถรวบรัดได้ว่าเป็นอำนาจของ กกต. แต่เพียงผู้เดียว กล่าวอีกนัยหนึ่ง
หากปรากฏการกระทำความผิดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว เฉพาะแต่การกระทำความผิด
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เท่านั้นที่จะ
อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กกต. ในการดำเนินการตามกฎหมาย ในขณะที่ความผิดที่เกี่ยวข้องที่ไม่ใช่
ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานหรือ
องค์กรอื่นของรัฐในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรนั้น
สามารถดำเนินการคู่ขนานหรือประสานกันได้ ไม่ได้หมายความว่าหากมีหน่วยงานหรือองค์กรใดใช้หน้าที่
และอำนาจของตนเองแล้วจะเป็นการตัดหน้าที่และอำนาจขององค์กรอื่นอย่างเด็ดขาด แม้กรมสอบสวน
คดีพิเศษรับเป็นคดีพิเศษก็ไม่ตัดอำนาจ กกต. สืบสวน สอบสวน อีกทั้งกฎหมายไม่ได้กำหนดว่า
ต้องมีเพียงองค์กรเดียวในการสืบสวนสอบสวน หากพิจารณาจากที่ผ่านมามีหลายกรณีที่มีการดำเนินการ
แบบร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น การรับเป็นคดีพิเศษไม่ได้เป็นการกระทำที่ขัดต่อ

- ๒๘ -

หลักที่ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีศักดิ์เหนือกว่าพระราชบัญญัติทั่วไป เนื่องจาก กกต. ยังมีอำนาจสืบสวนสอบสวนอยู่เช่นเดิม

๑๑. พันตำรวจโท อนุรักษ์ โจรจนนิรันดร์กิจ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ มีหน้าที่และอำนาจตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนการไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๖ โดยดำเนินการไต่สวนและรวบรวมพยานหลักฐานจากเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏแล้ว หากการไต่สวนมีพยานหลักฐานสนับสนุนฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนดังกล่าวมีมติร่วมกันแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกร้องแต่ละคนตามข้อกล่าวหาในความผิดที่เกี่ยวข้องเฉพาะในส่วนของการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อมาเมื่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ ร่วมประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่าการไต่สวนแล้วเสร็จ มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาได้แล้ว จึงมีมติเสนอสำนวนการไต่สวน พร้อมทั้งความเห็นต่อ กกต. ผ่านเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๘ และเอกสารประกอบอ้างว่าในขณะที่คดีนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ความเป็นรัฐมนตรีของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๖๘ เป็นผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง ต่อมาเมื่อพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งนายอนุทิน ชาญวีรกูล เป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศลงวันที่ ๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งรัฐมนตรีชุดใหม่ตามประกาศลงวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ โดยไม่ปรากฏรายชื่อผู้ถูกร้องทั้งสองได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี ขอให้ศาลพิจารณาสั่งจำหน่ายคดี

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ความเป็นรัฐมนตรีของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงตามคำวินิจฉัยของ

- ๒๙ -

ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ เป็นผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง ต่อมา มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งนายอนุทิน ชาญวีรกูล เป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๘ และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งรัฐมนตรีชุดใหม่ตามประกาศลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๘ โดยผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีอีก ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองจึงสิ้นสุดลงแล้ว แต่เหตุดังกล่าวเป็นคนละเหตุกับเหตุตามคำร้องนี้ ซึ่งเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หากนำเหตุรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๘ วรรคหนึ่ง (๑) มาใช้เพื่อพิจารณาจำนายคดี ย่อมมีผลทำให้ผู้ถูกร้องไม่ต้องถูกตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) ในขณะที่การขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว ทำให้ผู้ถูกร้องไม่อาจดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่วางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ จึงบัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อนในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากกว่า หรือหากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) ก็เป็นการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรีเพื่อให้เกิดความกระจ่างและสร้างความโปร่งใสแก่สังคม อันเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่วางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด นอกจากนี้ กรณีคำร้องในคดีนี้ยังมีประเด็นปัญหาการทับซ้อนระหว่างหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของ กกต. ในฐานะองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญในการตรวจสอบความสุจริตและเที่ยงธรรมของการเลือกสมาชิกวุฒิสภากับหน้าที่และอำนาจในการดำเนินคดีอาญาในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ปัญหาการพิจารณาขอบเขตการใช้อำนาจของแต่ละองค์กร ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าเป็นการใช้อำนาจของผู้ถูกร้องทั้งสองในฐานะฝ่ายบริหารเข้าแทรกแซงการใช้อำนาจขององค์กรอิสระ รวมไปถึงข้อกล่าวหาว่าเป็นการใช้อำนาจอันมิชอบในทาง

การเมืองของรัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหารที่กระทำต่อสมาชิกวุฒิสภาในฐานะองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ปัญหาการทับซ้อนของอำนาจตามกฎหมาย และปัญหาขอบเขตอันชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ซึ่งเป็นปัญหาละเอียดอ่อนอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการบังคับใช้กฎหมายที่เที่ยงธรรม ดังนั้น ด้วยเหตุดังกล่าว จึงพิจารณาคดีต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๑

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ให้ไต่สวนพยานบุคคลจำนวน ๑๐ ปาก โดยให้พยานบุคคล จำนวน ๔ ปาก ได้แก่ นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร นายอลงกต วรกี นายโชคชัย กิตติธเนศวร และนายจิระศักดิ์ ชูความดี จัดทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้พยานบุคคล จำนวน ๖ ปาก ได้แก่ พลตำรวจตรี ฉัตรวรรษ แสงเพชร นายภูมิธรรม เวชยชัย พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง พันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ ร้อยตำรวจเอก สุรวุฒิ รั้งไสย และนายแสวง บุญมี จัดทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมมาให้ถ้อยคำเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ดังนี้

๑. นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร นายอลงกต วรกี นายโชคชัย กิตติธเนศวร และนายจิระศักดิ์ ชูความดี สมาชิกวุฒิสภา ชี้แจงในทำนองเดียวกันว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญนำพฤติการณ์ดังกล่าว เป็นข้อเท็จจริงประกอบการมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย โดยใช้ประเด็นเรื่องการปิดหมายประกอบการพิจารณา แสดงให้เห็นโดยสิ้นข้อสงสัยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามคำร้องจริง

๒. พลตำรวจตรี ฉัตรวรรษ แสงเพชร สมาชิกวุฒิสภา ชี้แจงและให้ถ้อยคำว่า ผู้ถูกร้องทั้งสอง ใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสืบสวนกรณีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ทั้งที่รู้ว่าคุณคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของ กกต. โดยเฉพาะ เป็นการจงใจแทรกแซงหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระและร่วมกันเสนอชื่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ โดยอาศัยโอกาสที่ตนเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ กกต. มีมติแต่งตั้งโดยมีเจตนาเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องทั้งสองแล้ว แสดงออกถึงเจตนาไม่สุจริตอย่างต่อเนื่อง ใช้ตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นเครื่องมือ

แสวงหาประโยชน์ทางการเมืองและกดดันกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาที่มีอุดมการณ์ขัดแย้งกับรัฐบาล มิใช่การปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเข้าลักษณะเป็นการใช้หน้าที่และอำนาจโดยมิชอบ ขาดคุณสมบัติด้านความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์และเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) ส่งผลให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔)

๓. ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงและให้ถ้อยคำว่า ตามเอกสารที่เสนอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงชื่อเพื่อกำหนดวันและเวลาประชุม กคพ. นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ดูรายละเอียดเอกสารแนบท้ายซึ่งมีระเบียบวาระการประชุม กคพ. เพียงแต่ลงชื่อไว้ในแผ่นแรกและอนุมัติรับนัดวัน และเวลาประชุมเท่านั้น เป็นวิธีปฏิบัติโดยปกติในทุกระเบียบวาระการประชุม อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้นัดหมายพูดคุยกับอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นกรณีพิเศษก่อนประชุม กคพ.

กรณีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสอบสวนคดีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะประธานกรรมการคดีพิเศษ ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณากำหนดเรื่องเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม กคพ. โดยการกำหนดระเบียบวาระการประชุม กคพ. เป็นหน้าที่และอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เคยทราบถึงร่างระเบียบวาระการประชุม กคพ. ก่อนที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษจะอนุมัติระเบียบวาระการประชุม เนื่องจากไม่ใช่หน้าที่และอำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการพิจารณาว่าเรื่องใดที่สมควรจะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมหรือไม่ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษไม่เคยหารือเกี่ยวกับระเบียบวาระการประชุมในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘

ในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ นั้น สืบเนื่องจากที่ประชุมมีกรรมการคดีพิเศษขอให้ชี้แจงเหตุผลว่า มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างไรจึงไม่ได้เสนอเรื่องผ่านคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง ซึ่งแม้จะได้มีการชี้แจงประเด็นดังกล่าวจนเป็นที่เข้าใจได้ว่าเหตุที่มีได้นำเรื่องเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง เพราะเป็นความจำเป็นเร่งด่วนซึ่งอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจนำเสนอเรื่องให้ กคพ. พิจารณาได้ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง และที่ผ่านมาก็เคยปฏิบัติเช่นนี้มาก่อน แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑

เห็นว่าการพิจารณาเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ นั้น มีกรรมการอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง จึงเสนอต่อที่ประชุมว่า เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการพิจารณาของ กคพ. เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการ กคพ. นำเรื่องนี้เสนอต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง และนำกลับมาเสนอต่อ กคพ.

๔. ผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงและให้ถ้อยคำว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการร้องเรียนกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในปี ๒๕๖๗ ตั้งแต่การประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ในฐานะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานกรรมการคดีพิเศษ ขอให้พิจารณาภายหลังที่มีมติเลือกบุคคลใดเป็นสมาชิกวุฒิสภา แล้วจะมีการกระทำใดที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะทราบเรื่องได้ต่อเมื่อมีระเบียบวาระการประชุม กคพ. และในฐานะกรรมการของ กคพ. ไม่มีหน้าที่และอำนาจเข้าไปล่วงล้ำสั่งการ แทรกแซงกรมสอบสวนคดีพิเศษให้ต้องกำหนดระเบียบวาระการประชุม หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการเสนอเรื่องและการกำหนดระเบียบวาระการประชุมของ กคพ. การประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เนื่องจากการประชุมต่อเนื่องกับการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ซึ่งที่ประชุมมีมติกำหนดวาระการประชุมร่วมกันตามที่มีการหารือกันในที่ประชุม มิได้เกิดจากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่วนการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ มีรายงานว่า มีหลักฐานทางการเงินเบื้องต้น มีการดำเนินการเป็นขบวนการ มีประจักษ์พยานอยู่ในเหตุการณ์ให้การว่า ต้องใช้เงินประมาณสี่ร้อยล้านบาทถึงห้าร้อยล้านบาท มีหลักฐานการโอนเงินเสมือนบัญชีม้าและมีกลุ่มพลีชีพจริง การกำกับดูแลกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้น ไม่สามารถกำกับดูแลในรายละเอียดการสืบสวนสอบสวนได้ เนื่องจากถือหลักเรื่องความเป็นอิสระ ไม่มีการแทรกแซง

ส่วนกรณีนายสมบุรณ์ ม่วงกล้า กล่าวว่า “ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมารับเรื่องจากกลุ่มตัวแทนผู้สมัคร สว.” นั้น การรับหนังสือร้องเรียน หรือการขอความเป็นธรรมของประชาชน ผู้ถูกร้องที่ ๒ มอบให้เป็นหน้าที่ของนายสมบุรณ์ ม่วงกล้า ในฐานะที่ปรึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อกลั่นกรองและแบ่งเบาภาระ การมอบหมายดังกล่าวมิได้มอบหมายให้เป็นตัวแทนไปรับเรื่องจากกลุ่มตัวแทนผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเฉพาะ แต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่เป็นการทั่วไป องค์กรที่ดี นายสมบุรณ์ ม่วงกล้า ทำหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมของประชาชนทุกคนตามที่ได้รับมอบหมายมาตั้งแต่เริ่มเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษาฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ ด้วยเหตุนี้ การรับหนังสือร้องขอความเป็นธรรมของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ตั้งที่ปรากฏภาพข่าวตามเอกสารแนบท้ายคำร้องเพิ่มเติมของผู้ร้อง ฉบับลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๘ นั้น เป็นการดำเนินงานอันเป็นเรื่องปกติประจำของนายสมบุรณ์ ม่วงกล้า มิใช่เป็นเรื่องผิดวิสัยหรือเป็นข้อบ่งชี้ พิรุณในการแทรกแซงการดำเนินงานของหน่วยงาน

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ทราบมาก่อนว่า มีการตั้งคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ รวมทั้งในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ไม่ได้มีการกล่าวถึงเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง ครบถ้วน สั่งการ แทรกแซง หน่วยงานหรือบุคคลใด ๆ ที่ทำหน้าที่ ในคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ ทั้งสิ้น

๕. พันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ชี้แจงและให้ถ้อยคำว่าเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษที่จะอนุมัติให้มีการสืบสวนแสวงหาพยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อเสนอ กคพ. พิจารณาว่าจะรับเป็นคดีพิเศษตามที่กองอำนวยการความยุติธรรมเสนอมาหรือไม่ ซึ่งตนไม่เคยรายงานเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ให้ผู้ถูกร้องทั้งสองทราบ เพียงแต่ฝ่ายเลขานุการของคณะพนักงานสืบสวน รายงานสรุปผลการดำเนินการสืบสวนต่อผู้ถูกร้องทั้งสองในฐานะประธานกรรมการและรองประธาน กรรมการในที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และภายหลังกรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับเป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ แล้ว มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งการรับเป็นคดีพิเศษและส่ง พยานหลักฐานที่สำคัญพร้อมรายละเอียดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อให้พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๔๙

ส่วนการเสนอร่างระเบียบวาระการประชุม กคพ. ถึงประธานกรรมการคดีพิเศษ กองบริหารคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษรวบรวมเรื่องและเสนอขออนุมัติร่างระเบียบวาระการประชุมต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่ออธิบดีเห็นชอบจึงลงนามเสนอขออนุมัติเพื่อให้ประธานกรรมการคดีพิเศษ พิจารณากำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม ส่วนการประสานงานเพื่อนัดประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษกับผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น เป็นการประสานกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมและเป็นเรื่องของระดับผู้ปฏิบัติงาน พยานไม่เคยประสานงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยตรง ส่วนประเด็นการนำคดีความผิดเรื่องใดเสนอต่อ กคพ. พิจารณามีมติเพื่อให้รับเป็นคดีพิเศษโดยไม่ผ่านคณะกรรมการกลั่นกรอง นั้น กรณีที่ผู้ร้องขอเป็นกรรมการคดีพิเศษ หรือกรณีที่อยู่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเห็นว่ามิเหตุจำเป็นเร่งด่วน

ที่จะต้องเสนอ กคพ. พิจารณา อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษในฐานะกรรมการและเลขานุการ กคพ. อาจนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ กคพ. โดยไม่ต้องเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองก็ได้ ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติ ปกติมาตั้งแต่เริ่มใช้บังคับพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีมากกว่า ๘๐ เรื่อง ทั้งนี้ การเสนอเรื่องเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม กคพ. นั้น กรรมการคดีพิเศษสามารถเสนอเรื่อง โดยไม่ต้องผ่านคณะอนุกรรมการกลั่นกรองโดยอาศัยฐานะการเป็นกรรมการคดีพิเศษซึ่งไม่ต้องมีการ พิจารณาวินิจฉัยในเหตุจำเป็นเร่งด่วน เป็นแนวทางปฏิบัติปกติที่ผ่านมาของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พยานในฐานะที่เป็นกรรมการคดีพิเศษและในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเป็นอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเห็นว่า พฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องที่ร้ายแรง หากปล่อยให้นินนาล่าช้าแล้วจะทำให้กระบวนการยุติธรรมสิ้นคลอน สร้างความเสียหายให้กับประเทศ ประกอบกับกรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับเรื่องดังกล่าวไว้สืบสวนในเบื้องต้น และมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นที่สำคัญเพียงพอแล้ว อีกทั้งยังได้มีหนังสือแจ้งไปยังเลขาธิการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ความปรากฏต่อ กกต. พิจารณาว่าจะรับเรื่องไปดำเนินการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ แล้ว

ประเด็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ เป็นการดำเนินการในส่วน ของ กกต. ซึ่ง กกต. ได้ประสานขอรายชื่อเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน ๓ คน ที่มีความรู้ความสามารถในการสืบสวนสอบสวนเข้าไปร่วมดำเนินการสืบสวนไต่สวน

กรณีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับเรื่องดังกล่าวไว้สืบสวนสอบสวนเป็นคดีพิเศษนั้น อาศัย อำนาจตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษรายงานผลการสืบสวนสอบสวนและหารือไปยังสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งมาโดยตลอด ส่วนหน่วยงานอื่นของรัฐจะมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองหรือคดีเกี่ยวเนื่องตามกฎหมายอื่นหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจากการตอบข้อหารือดังกล่าว ย่อมไม่เป็นการตัดอำนาจการสืบสวนหรือสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๖. ร้อยตำรวจเอก สุรวิทย์ รังไสย์ ประธานคณะอนุกรรมการกลั่นกรองด้านอาชญากรรม ระหว่างประเทศและอาชญากรรมพิเศษ (คณะที่ ๔) ชี้แจงและให้ถ้อยคำว่า การอภิปรายในที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ว่า “จากคำให้การพยานได้กล่าวอ้างว่ามีเงินในการกระทำความผิดตาม

- ๓๕ -

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประมาณสี่ร้อยล้านบาทถึงห้าร้อยล้านบาท ซึ่งมีมูลน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป แต่พยานหลักฐานในสำนวนยังไม่ชัดเจน คณะอนุกรรมการกลั่นกรองจึงมีความเห็นเสนอเรื่องนี้ ต่อคณะกรรมการคดีพิเศษเพื่อพิจารณาชี้ขาด” นั้น ถ้อยคำว่า “พยานหลักฐานในสำนวนยังไม่ชัดเจน” หมายถึง มูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินมีจำนวนไม่ชัดเจนว่า มูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดมีจำนวนตั้งแต่สามร้อยล้านบาทหรือไม่อย่างไร เนื่องจากมีเพียงคำชี้แจงของผู้สืบสวนที่ประเมินเบื้องต้นเท่านั้นโดยคาดว่ากระทำความผิดอาญาที่พบ มีมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดน่าจะถึงสามร้อยล้านบาทขึ้นไป คณะอนุกรรมการกลั่นกรองพิจารณาถึงแนวทางการปฏิบัติที่ผ่านมาถึงการพิจารณา “มูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีฟอกเงิน” จะต้องมีพยานหลักฐานเพียงพอในการพิจารณาที่เชื่อได้ว่ามีมูลค่าหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด เช่น เส้นทางทางการเงินที่มีการโอน รัับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพค่านวนเป็นมูลค่าเท่าใดที่จะเพียงพอให้เห็นว่ามีมูลค่าเป็นจำนวนประมาณเท่าใด ซึ่งเมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานในการประชุมแล้ว คณะอนุกรรมการกลั่นกรองมีมติเห็นว่ามูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่ถึงสามร้อยล้านบาท จึงเข้าข่ายเป็นคดีความผิดอาญาอื่น ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งเป็นอำนาจของ กคพ. เป็นผู้พิจารณามีมติรับหรือไม่รับเป็นคดีพิเศษ หากที่ประชุม คณะอนุกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเห็นว่า พยานหลักฐานเส้นทางเงินที่นำมาแสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีมูลน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป กรณีคดีดังกล่าว ย่อมเปลี่ยนสถานะเป็นคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือคดีตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งจะเป็นอำนาจของ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้พิจารณารับหรือไม่รับเป็นคดีพิเศษ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองจะต้องส่งเรื่องไปยังอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อพิจารณารับหรือไม่รับเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) กรณีนี้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเห็นว่าทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลค่าไม่ถึงสามร้อยล้านบาท โดยผู้ทำหน้าที่ในการสืบสวนชี้แจงว่ามีการรับโอนเปลี่ยนแปลงสภาพเงินจำนวนเท่าใด มีพยานบุคคลอ้างว่ามีสามร้อยถึงสี่ร้อยล้านบาท มีการชี้แจงเป็นหลักฐานเส้นทางเงินการจูงใจให้ไป

- ๓๖ -

เลือกสมาชิกวุฒิสภาผ่านการตรวจสอบบัญชี แต่จำนวนไม่ถึงสามร้อยล้านบาท ที่ประชุมจึงมีมติเห็นว่า มีความผิด แต่เป็นคดีพอกเงินที่มีมูลค่าไม่ถึงสามร้อยล้านบาท ดังนั้น จึงเป็นคดีอาญาอื่นตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒)

๗. นายแสวง บุญมี เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงและให้ถ้อยคำว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับแจ้งหรือรับทราบข้อมูล เบาะแสจากกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหนังสือ กรมสอบสวนคดีพิเศษที่ ยธ ๐๘๒๔/๔๗๕๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ หนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ลับ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๘๒๔/๐๐๕๐ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ และหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ลับ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๘๒๔/๑๔๗ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาหนังสือและเอกสารหลักฐานของกรมสอบสวนคดีพิเศษข้างต้นแล้ว เห็นว่า มีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริง พฤติการณ์ และพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนต่อไป โดยไม่ต้องมีการตรวจมูลกรณีก่อน จึงกราบเรียนประธานกรรมการการเลือกตั้งโปรดนำเรื่องบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม กกต. เพื่อพิจารณากรณีที่ได้รับแจ้งหรือรับทราบข้อมูล เบาะแสจากกรมสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าว โดย กกต. ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ สั่งให้ดำเนินการไต่สวนกรณีดังกล่าวว่ามีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ในประเด็นคดีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในปี ๒๕๖๗ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้กรมสอบสวนคดีพิเศษร่วมดำเนินการเพื่อเป็นการขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ส่วนประเด็นการเสนอชื่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ นั้น สำนักสืบสวนสอบสวน ๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นส่วนงานที่เสนอชื่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ เนื่องจากเป็นกรณีเร่งด่วน ส่วนงานดังกล่าวจึงได้ประสานขอรับการสนับสนุนบุคลากรจากกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยมิได้มีหนังสือไปยังหน่วยงานอย่างเป็นทางการ ในส่วนคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ พนักงานสอบสวนในขณะนี้ต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามกฎหมายของ กกต. ก่อน เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งแล้วจึงจะเสนอความเห็นตามระเบียบของ กกต. ได้เช่นเดียวกับพนักงานสืบสวนของ กกต. ส่วนการปิดหมายที่จังหวัด

- ๓๗ -

อำนาจเจริญ นั้น เป็นการดำเนินการหลังจากมีการตั้งคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ โดยคณะกรรมการดังกล่าวเป็นผู้แจ้งให้จังหวัดดำเนินการ

ผู้ร้องยื่นคำคัดค้านบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑. บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับการใช้อำนาจสั่งการกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยมิชอบ การแทรกแซงหน้าที่ของ กกต. และหลักการแบ่งแยกอำนาจ ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการรับเป็นคดีพิเศษ ความไม่น่าเชื่อถือของพยานหลักฐานและการบิดเบือนข้อเท็จจริง เจตนาที่ไม่เป็นกลางและการขาดความซื่อสัตย์สุจริต

๒. บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือของพยาน ข้อสั่งการของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม การส่งต่อเรื่องร้องเรียนเข้าสู่กรมสอบสวนคดีพิเศษแทน กกต. ความขัดแย้งเรื่องอำนาจตามกฎหมายของ กกต. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการเสนอเรื่องเข้าสู่ กกต. การใช้อำนาจตรวจสอบการติดต่อสื่อสารและข้อมูลทางดิจิทัลโดยไม่ชอบ การกล่าวอ้างเรื่องมูลค่าทรัพย์สินสามร้อยล้านบาทถึงห้าร้อยล้านบาท ความพิรุณของพยานหลักฐาน (โพยฮั่ว สว.) การขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักลำดับศักดิ์ของกฎหมาย การยกประวัติด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นเครื่องมือเบี่ยงเบนประเด็น

๓. บันทึกถ้อยคำของร้อยตำรวจเอก สุรวุฒิ ริงไสย พยาน ไม่น่าเชื่อถือในประเด็นความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือของพยาน อำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการรับเรื่องคดีการเลือกตั้ง ความชอบด้วยกระบวนการในการรับเป็นคดีพิเศษ พยานหลักฐานและข้อมูลประกอบการพิจารณา และความเห็นทางกฎหมายและคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าพยานพยายามบิดเบือนข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อสร้างความชอบธรรมแก่ผู้ถูกร้องทั้งสองเพื่อใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือในการข่มขู่หรือกลั่นแกล้งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาที่มีอุดมการณ์ขัดแย้งกับรัฐบาลในขณะนั้นและเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นสำคัญ

๔. บันทึกถ้อยคำของนายแสวง บุญมี พยาน กรณีมีการกล่าวอ้างว่า สำนักสืบสวนสอบสวน ๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอรายชื่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ นั้น ไม่ถูกต้องและมีพิรุณ แสดงให้เห็นว่ามีการวางแผนและเตรียมการแต่งตั้งพนักงานสอบสวนเจ้าของ

- ๓๘ -

สำนวนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เข้ามามีบทบาทในคณะกรรมการดังกล่าว เพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. มาตั้งแต่แรก

๕. บันทึกถ้อยคำของพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ พยาน มีข้อพิรุธเกี่ยวกับความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือของพยาน การเสนอเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ต่อที่ประชุม กกพ. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อนการเสนอวาระพิจารณาในการประชุมของ กกพ. กกต. ไม่เคยมอบหมายให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสืบสวนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ รวมถึงการเสนอวาระพิจารณาในที่ประชุม กกพ. ยังปราศจากพยานหลักฐานว่ามีการกระทำความผิดที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันคำคัดค้านบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลสรุปได้ว่า พยานฝ่ายผู้ร้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งนายจิระศักดิ์ ชูความดี นายวุฒิชชาติ กัลยาณมิตร นายอลงกต วรกี และนายโชคชัย กิตติธเนศวร ที่ให้ถ้อยคำเป็นพยานต่อศาลรัฐธรรมนูญล้วนแต่เป็นผู้มีส่วนได้เสียแห่งคดี การกระทำที่ผู้ร้องและพลตำรวจตรี ฉัตรวรราช แสงเพชร รวมถึงพยานฝ่ายผู้ร้องใช้สถานะสมาชิกวุฒิสภาผ่านกลไกแห่งบทบัญญัติรัฐธรรมนูญโดยไม่สุจริต เป็นการมาศาลรัฐธรรมนูญด้วยมือไม่สะอาด บรรดาคำร้อง บันทึกถ้อยคำ คำคัดค้าน ที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีมีสาระสำคัญเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

๑. มติของ กกพ. ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เกี่ยวกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีพยานฝ่ายผู้ถูกร้องคนใดยืนยันเส้นทางการเงินเกินสามร้อยล้านบาทได้นอกจากนี้ ยังได้คะแนนเสียงไม่ถึงสองในสาม จึงไม่สามารถรับเป็นคดีพิเศษได้

๒. การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ ฝ่าฝืนระเบียบ หลักเกณฑ์การแต่งตั้งของ กกต. โดยมีเจตนาเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. เนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษที่ถูกแต่งตั้งดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงเกิดสภาพ “ผู้กล่าวหาเป็นผู้ไต่สวน” เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์อย่างชัดเจน ผู้ถูกร้องทั้งสองย่อมต้องทราบว่าเป็นข้อห้ามที่ไม่อาจกระทำได้ อีกทั้ง ระเบียบคณะกรรมการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นของรัฐเป็น “ช่วยยกเว้นจำกัด” ต้องมีความจำเป็นและต้องเป็นการเฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่อง

- ๓๙ -

เพื่อคุ้มครองความเป็นธรรมและความเป็นกลาง การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของระเบียบดังกล่าว ทำให้ข้อยกเว้นถูกใช้เป็นช่องทางให้ฝ่ายบริหารควบคุมกระบวนการขององค์กรอิสระ

๓. พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องทั้งสองมิใช่ความผิดพลาดโดยประมาท เนื่องจากอยู่ในฐานะ “ต้องรู้” และ “ต้องกำกับยับยั้ง” แต่ผู้ถูกร้องทั้งสองกลับมิได้สั่งให้ชะลอ มิได้ให้กลับไปตรวจสอบข้อกฎหมายและรวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วน และมีได้ท้วงติงให้การใช้ดุลพินิจเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม ปลอ่ยให้กระบวนการดำเนินต่อเนื่องจนมีมติ “รับเป็นคดีพิเศษ” ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ทั้งที่มีพิรุณและความไม่ปกติหลายประเด็น และข้อมูลยังไม่ครบองค์ประกอบตามกฎหมาย การนิ่งเฉยของผู้ถูกร้องทั้งสองในฐานะประธานและรองประธานกรรมการคดีพิเศษ มิใช่การ “ปลอ่ยไปตามกระบวนการ” แต่มีนัยเป็นการยอมรับและสนับสนุนให้หน่วยงานในกำกับของฝ่ายบริหารใช้อำนาจรัฐคลาดเคลื่อนจากหลักสุจริตเที่ยงธรรม มุ่งหมายให้เกิดผลทางการเมืองแก่ฝ่ายตนเป็นสำคัญ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๘ อย่างร้ายแรง และบ่อนทำลายความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อความสุจริตเที่ยงธรรมในการใช้อำนาจรัฐและความน่าเชื่อถือของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยตรง

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีมีสาระสำคัญเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

๑. การที่ กกต. มีคำสั่งให้ดำเนินการไต่สวนเป็นผลมาจากกรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือแจ้งการรับเรื่องไว้สอบสวน (ตามเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗) หนังสือแจ้งความคืบหน้าผลการสืบสวนและขอความเห็นการดำเนินคดี หนังสือแจ้งการรับเรื่องไว้สอบสวนเป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยอมแสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันระหว่าง กกต. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดังนั้น จึงมิได้เป็นการก้าวท้าวแทรกแซงการใช้อำนาจของ กกต. นอกจากนี้ การที่ กกต. มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษร่วมเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนกับพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเมื่อพิจารณาตามเหตุผลในการมีคำสั่งให้ไต่สวนแล้วเห็นได้ว่า กกต. ยอมรับถึงการทำหน้าที่ในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาตามเรื่องสอบสวนคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘

๒. การดำเนินการสอบสวนตามคดีพิเศษดังกล่าว กรมสอบสวนคดีพิเศษมุ่งประเด็นหลักที่การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้ในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องสอบสวน

- ๔๐ -

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) ก็ตาม แต่เป็นไปเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดฐานฟอกเงิน

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีมีสาระสำคัญเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

๑. ในคราวประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีพฤติกรรมใดที่ชี้ว่า สั่งการ ก้าวก้าว แทรกแซง ผู้เข้าร่วมประชุม กคพ. ประกอบกับในการประชุมดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งคำถามหรือสอบถามฝ่ายผู้ชี้แจงในหลายประเด็น ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ทราบข้อเท็จจริงและรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ก่อนที่จะมาประชุม และเมื่อพิจารณารายงานการประชุมแล้ว การเสนอเลื่อนการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ผู้เสนอคือศาสตราจารย์ ทักษิณ ฤกษ์สุต เพื่อให้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ มิใช่เป็นการเลื่อนการประชุมและถอนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ จากเหตุองค์ประชุมไม่เห็นด้วยในการรับเป็นคดีพิเศษ อีกทั้งยังสอดคล้องกับที่พันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เบิกความต่อศาลในวันไต่สวนพยานบุคคล

๒. กรณีพลตำรวจตรี อนุชา จารยะพันธุ์ ยื่นหนังสือขอความเป็นธรรมกรณีการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในเขตจังหวัดปทุมธานี และผู้ถูกร้องที่ ๒ สั่งการในท้ายหนังสือร้องขอความเป็นธรรมว่า “มอบที่ปรึกษาฯ พิจารณาส่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วย” ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้สั่งการให้สืบสวนสอบสวนหรือสั่งการให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ เพียงแต่สั่งให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ร้องตามสิทธิพื้นฐานและเป็นหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ และไม่ได้สั่งให้ผู้ใดรายงานผลตามหนังสือขอความเป็นธรรม อีกทั้งหลังวันที่ลงนามในหนังสือจนถึงวันที่มีมติรับเป็นคดีพิเศษ ซึ่งมีระยะเวลานานห่างกันถึง ๙ เดือน และถึงปัจจุบัน นายสมบุรณ์ ม่วงกล้า และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ไม่เคยมีการนำเรื่องดังกล่าวกลับมารายงานต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ การรับเรื่องเป็นคดีพิเศษ ไม่มีการนำเรื่องการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดปทุมธานีมาพิจารณา

๓. ประเด็นการกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ แทรกแซง กคต. นั้น เมื่อพิจารณาเอกสารหมายเลข ศ ๓๔ ถึง ศ ๕๖ เห็นได้ว่า กคต. และกรมสอบสวนคดีพิเศษประสานงานความร่วมมือ ตอบข้อหารือขอคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ รวมถึงรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติงานกันอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ ไม่มีพฤติการณ์ใดที่กรมสอบสวนคดีพิเศษกระทำการก้าวก้าวแทรกแซง กคต. ดังที่ผู้ร้องได้กล่าวอ้าง

อีกทั้ง กกด. ไม่เคยทำหนังสือโต้แย้งคัดค้านการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษว่าไม่ถูกต้อง แต่กลับประสานความร่วมมือและไม่มีความขัดแย้งในการทำหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงาน สอดคล้องกับ คำเบิกความของนายแสวง บุญมี เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ยอมรับข้อเท็จจริงว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษได้หารือ ขอคำชี้แนะ ประสานความร่วมมือกันมาโดยตลอด ดังนั้น การตั้งข้อสงสัยของผู้ร้องว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษแทรกแซง กกด. เป็นการกล่าวหาที่ไกลเกินกว่าเหตุไร้ซึ่งพยานหลักฐานและไร้ซึ่งเหตุผลตามคำกล่าวอ้าง

๔. ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่าพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้แต่งตั้งยอมตอกอยู่ภายใต้อาณัติบังคับบัญชาขึ้น การแต่งตั้งพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน การคัดเลือก ข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้เป็นคณะกรรมการคัดเลือก ไม่ได้เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และไม่เคยเข้าแทรกแซงการทำหน้าที่ของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เพิ่มเติม คำชี้แจงและเอกสารของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บันทึกถ้อยคำของพยานบุคคล คำเบิกความในวันไต่สวนพยานบุคคล คำแถลงการณ์ปิดคดีของคู่กรณี และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ผู้ถูกร้องทั้งสองกล่าวอ้างว่า การเสนอคำร้องในคดีนี้ผู้ร้องใช้สิทธิโดยไม่สุจริต เนื่องจากผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อผู้ร้องในคดีนี้เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในเรื่องที่กรมสอบสวนคดีพิเศษกำลังดำเนินการสอบสวน นั้น เห็นว่า ในคดีทางกฎหมายมหาชน การใช้สิทธิโดยไม่สุจริตย่อมเป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาว่าการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตในกรณีนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของผู้ร้องเท่านั้นหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย หากศาลเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของผู้ร้องเท่านั้น ศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะไม่พิจารณาในประเด็นหลักแห่งคดีได้ แต่หากเรื่องนั้นมีใช้เรื่องของผลประโยชน์เฉพาะของผู้ร้องแต่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย ศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาประเด็นหลัก

- ๔๒ -

แห่งคดีต่อไปได้ ดังนั้น เมื่อคำร้องคดีนี้มีประเด็นหลักแห่งคดีเป็นกรณีที่กำลังอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองดำเนินการให้ กคพ. มีมติชี้ขาดว่า ความผิดฐานพอกเงินที่เกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) เป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ และมีพฤติกรรมที่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) หรือไม่ กรณีนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสังคมโดยรวม ศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาประเด็นนี้ต่อไปได้ ดังนั้น เมื่อการใช้สิทธิของผู้ร้องในกรณีนี้มีสมาชิกวุฒิสภาเข้าชื่อเสนอคำร้องจำนวน ๙๒ คน ถือว่ามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีถือได้ว่าการใช้สิทธิของผู้ร้องเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว และศาลย่อมมีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ต่อไป

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ และมาตรา ๑๗๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๖๐ บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ...” และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ ...”

รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์กำหนดบทบัญญัติว่าด้วยจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐหรืออำนาจทางการเมืองซึ่งมีผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และชีวิตของปัจเจกชน ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องได้รับความไว้วางใจอย่างสูงจากประชาชน และในฐานะที่เป็นบุคคลสาธารณะต้องถูกตรวจสอบทั้งในเรื่องส่วนตัวและความประพฤติในการปฏิบัติหน้าที่ทุกแง่มุมตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งด้วย รัฐธรรมนูญยังปรากฏเจตนารมณ์ตามคำปรารภว่า มีการวางกลไกป้องกันตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เต็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ

จึงบัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากกว่าบุคคลที่จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ ซึ่งต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยเพิ่มเติมทั้งในส่วนที่กำหนดให้ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และต้องไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) รวมทั้งต้องไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท และต้องไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๗) และ (๘) ด้วย คำปรารภและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวชี้ให้เห็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสูงกว่าบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเพื่อเป็นการวางมาตรฐานหรือยกระดับคุณสมบัติของรัฐมนตรีให้สูงขึ้น เนื่องจากรัฐมนตรีเป็นส่วนประกอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุที่จริยธรรมเป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือมาตรฐานความประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำซึ่งเป็นสำนึก ความรับผิดชอบส่วนบุคคลของแต่ละคนที่อยู่ในบทบาท ฐานะ หรือตำแหน่งต่าง ๆ ยึดถือปฏิบัติ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) กำหนดกรอบจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีไว้ และหลักเกณฑ์ทั้งสองประการจำเป็นต้องพิจารณาให้สอดคล้องกัน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) บัญญัติให้รัฐมนตรีต้อง “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” คำว่า “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” นั้น คำว่า “ซื่อสัตย์” หมายความว่า ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง ส่วนคำว่า “สุจริต” หมายความว่า ความประพฤติชอบ โดยความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) นี้ เป็นคุณธรรมสำคัญขั้นพื้นฐานของบุคคลทั่วไป และเป็นส่วนหนึ่งของการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (Integrity) ทั้งนี้ การมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ย่อหมายความว่ารัฐมนตรีต้องไม่มีพฤติกรรมที่บกพร่องจากมาตรฐาน หรือ “ขาดความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” ไม่มีสิ่งบ่งชี้ถึงความประพฤติไม่สุจริต

- ๔๔ -

หรือพฤติการณ์บิดเบือนเพื่อให้ตนเองได้ไปซึ่งผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือของบุคคลอื่นโดยมิชอบ แต่ไม่ถึงกับต้องแสดงให้เห็นปรากฏว่าบุคคลนั้นมีความประพฤติดีงามอย่างชัดเจน เพียงไม่ประพฤติตนให้ “ขัดแย้งกับสิ่งที่สังคมคาดหวังอย่างชัดเจน” ความประจักษ์ในที่นี้จึงหมายถึงไม่มีพฤติกรรมที่ปรากฏในทางมิชอบหรือไม่สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ของรัฐมนตรีที่ต้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นส่วนรวม

ส่วนที่ต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) นั้น เป็นกรณีเฉพาะเจาะจงที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่ ... คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย” หมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ ข้อ ๕ กำหนดว่า “ต้องยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ข้อ ๖ กำหนดว่า “ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์

- ๔๕ -

ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน” ข้อ ๗ กำหนดว่า “ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน” ข้อ ๘ กำหนดว่า “ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” หมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ข้อ ๑๑ กำหนดว่า “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ยึดมั่นหลักนิติธรรม และประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน” ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม เป็นอิสระ เป็นกลาง และปราศจากอคติ โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพล กระแสสังคม หรือแรงกดดันอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแห่งสถานการณ์” ข้อ ๑๔ กำหนดว่า “รักษาไว้ซึ่งความลับในการประชุม การพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งเคารพต่อมติของที่ประชุมฝ่ายข้างมาก และเหตุผลของทุกฝ่ายอย่างเคร่งครัด” ข้อ ๑๖ กำหนดว่า “ไม่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอก หรือแสดงความคิดเห็น หรือข้อมูลต่อสื่อสาธารณะหรือสาธารณชนในเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียความเป็นธรรมแก่การปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กร” ข้อ ๑๗ กำหนดว่า “ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง” หมวด ๓ จริยธรรมทั่วไป ข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม” ข้อ ๒๕ กำหนดว่า “รักษาความลับของทางราชการตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของราชการ” ข้อ ๒๖ กำหนดว่า “ปฏิบัติ กำกับดูแลหรือบังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และระบบคุณธรรม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม” และหมวด ๔ การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในหมวด ๑ ให้ถือว่ามึลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง กำหนดว่า “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน

- ๔๖ -

ทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่ามิได้มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น”

หน้าที่และอำนาจของ กกต. ในการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภานั้นเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ กำหนดให้ กกต. มีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนหรือเมื่อพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และสั่งให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย และหากปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อว่ามีผู้กระทำการตามที่มีการสืบสวนหรือไต่สวน ให้สั่งให้ดำเนินคดีโดยเร็ว หรือในกรณีจำเป็นจะสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้กระทำการดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ กำหนดว่าเมื่อความปรากฏต่อ กกต. ว่าหน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้พิจารณา และคณะกรรมการเห็นว่าเป็นการสมควรที่คณะกรรมการจะดำเนินการเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนนั้นโอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมาให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไป ในกรณีเช่นนี้ให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนโอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองมาให้คณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ กำหนดให้ผู้ใดจัด ทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด หลอกลวง บังคับ ชูเชื้อ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดในคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณ

ของผู้สมัครใด เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัคร หรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก หรือเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี โดยความผิดกรณีจัด ทำให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรม มีภารกิจการทำงานเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวน และการสอบสวนคดีพิเศษที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ หรือเรียกโดยย่อว่า “กคพ.” เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๕ ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสิบสองคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเก้าคน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน การธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกฎหมาย และมีอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นกรรมการและเลขาธิการ มีหน้าที่และอำนาจกำกับและสนับสนุนการดำเนินการด้านคดีพิเศษตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐

ทั้งนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ประเภทที่หนึ่ง คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจอนุมัติรับเป็นคดีพิเศษ ประกอบไปด้วยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. คดีความผิดทางอาญาดังกล่าวต้องมีลักษณะตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ) กล่าวคือ เป็นคดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ คดีความผิด

- ๔๘ -

ทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กร อาชญากรรม คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือคดี ความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัย เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็น ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา อีกทั้งต้องมีรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามที่ กคพ. กำหนด ปัจจุบันคือประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะ ของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๖ เรื่อง กำหนด รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยในบัญชีท้ายประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อ ๗ กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดในคดีความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่า คดีความผิดที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มีความผิด มูลฐานเป็นคดีพิเศษซึ่งอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือคดีความผิดมูลฐานที่เป็น คดีอาญาอื่นที่มีมูลน่าเชื่อว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป และประเภทที่สอง คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นคดีความผิดทางอาญาอื่นนอกจาก คดีความผิดทางอาญาตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า สองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ โดยปัจจุบัน กคพ. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง เพื่อพิจารณารับคดีพิเศษ ตามประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีข้อโต้แย้ง หรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาดตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคห้า

การดำเนินการสืบสวนสอบสวนกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภานั้น รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ กกต. ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระมีความเป็นกลางเข้ามารับผิดชอบ โดยปราศจากการแทรกแซงของอำนาจทางการเมือง อำนาจทางปกครอง เพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม การนี้รัฐธรรมนูญกำหนดหน้าที่และอำนาจของ กกต. ไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ อันมีลำดับศักดิ์สูงกว่าพระราชบัญญัติ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติจึงต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นอำนาจขององค์กรใด ทั้งยังไม่มีบทบัญญัติให้นำพระราชบัญญัติทั่วไปมาใช้บังคับ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎหมายทั้งสองฉบับนี้มีสถานะที่สูงกว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่อาจตีความหรือใช้กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษให้ขัดต่อกฎหมายที่มีสถานะสูงกว่าเช่นรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้ การที่หน่วยงานภายในฝ่ายบริหารดำเนินการเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภารายใดว่าไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมไว้พิจารณา อาจเป็นการเกินขอบอำนาจ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยเจตนารมณ์และบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เป็นการใช้อำนาจฝ่ายบริหารแทรกแซงทางการเมืองขององค์กรอิสระ อีกทั้งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนเพื่อให้การควบคุมดูแลการเลือกตั้งหรือการเลือกให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองร่วมกันพิจารณาและมีมติให้การสมคบกันในความผิดฐานฟอกเงินของบุคคลหรือคณะบุคคลที่กระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นคดีพิเศษ ถือได้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์และมีพฤติกรรมเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) โดยผู้ถูกร้องทั้งสองใช้อำนาจสั่งการกรมสอบสวนคดีพิเศษและ กกต. ในการนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุม และมีมติรับไว้เป็นคดีพิเศษ เพื่อเป็นเครื่องมือแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กกต.

ในการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา สมคบกันกระทำความผิดด้วยการวางแผนร่วมกันใช้อำนาจสอบสวนโดยมิชอบ เพื่อกลั่นแกล้ง แทรกแซง กัดฉ้น ช่มชู้ และครอบงำ และละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่ปรากฏภายหลังการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และระดับประเทศ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ มีผู้ยื่นเรื่องเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าหนังสือร้องขอความเป็นธรรมของพลตำรวจตรี อนุชา จารยะพันธุ์ กรณีการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปทุมธานี ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ และลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงด้วยลายมือให้นำส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยตรง (เอกสารหมายเลข ๑๐/๓) ประกอบกับตามบันทึกข้อความกองกิจการอำนวยการความยุติธรรม ฉบับลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗ ที่เสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษขออนุมัติสืบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง (เอกสารหมายเลข ๓ ๓๓/๑) ปรากฏข้อความทำนองว่า สำนักงานรัฐมนตรี กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ส่งเรื่องขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รายพลตำรวจตรี อนุชา จารยะพันธุ์ ฉบับลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ และฉบับลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ กรณีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ เพื่อให้กรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบข้อเท็จจริง และแจ้งผลการตรวจสอบให้ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทราบ เพื่อประกอบการพิจารณาตามข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมต่อไป กรณีดังกล่าวเป็นการบ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นผู้อยู่เบื้องหลังกระบวนการสั่งการเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง นั้น เห็นว่า เนื้อหาของหนังสือร้องขอความเป็นธรรมของพลตำรวจตรี อนุชา จารยะพันธุ์ ฉบับลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ปรากฏว่าเป็นหนังสือที่ผู้ร้องเรียนเสนอเรื่องต่อหลายหน่วยงานรวมถึงกระทรวงยุติธรรม และผู้ร้องเรียนแก้ไขข้อความปรัรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พร้อมทั้งลงนามกำกับรับรองการแก้ไข ผู้ร้องเรียนขอให้กระทรวงยุติธรรม โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตรวจสอบเรื่องเส้นทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และผู้ถูกร้องที่ ๒ สั่งการในหนังสือร้องขอความเป็นธรรมว่า “มอบที่ปรึกษาฯ พิจารณาส่งกรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วย” เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๗ หมายถึงการมอบหมายที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ดำเนินการ ขณะที่หนังสือร้องเรียนและผู้ถูกร้องที่ ๒ พิจารณาหนังสือดังกล่าว เป็นวันก่อนกำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับประเทศในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีอาจทราบได้ว่าผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในท้ายที่สุดจะเป็นอย่างไร บุคคลใดจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา และเนื้อหาเรื่องร้องเรียนเป็นกรณีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัดของจังหวัดปทุมธานี ผู้ร้องเรียนขอให้กระทรวงยุติธรรมโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบเรื่องเส้นทางการเงิน อันเป็นสิทธิของประชาชนที่จะเสนอเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐ มิได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการขอให้รับเป็นคดีพิเศษในข้อหาอั้งยี่หรือฟอกเงิน เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้รับเรื่องร้องขอความเป็นธรรม มอบหมายให้ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมพิจารณาดำเนินการส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้อยคำตามหนังสือสำนักงานรัฐมนตรี กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ ฉบับลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ที่ปรากฏคำว่าข้อสั่งการเป็นข้อความที่นายสมบุรณ์ ม่วงกล้า ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้จัดทำขึ้นเองตามรูปแบบและวิธีปฏิบัติงานตามปกติของตน กรณีมีประชาชนร้องขอความเป็นธรรมต่อกระทรวงยุติธรรม มิใช่ข้อความที่ระบุโดยผู้ถูกร้องที่ ๒ สอดคล้องกับเอกสารประกอบคำแถลงการณ์ปิดคดีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่านายสมบุรณ์ ม่วงกล้า ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ทำบันทึกข้อความโดยมีข้อความทำนองว่า “ตามข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม” ในคดีอื่น ๆ มาโดยตลอด มิได้เจาะจงเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการร้องดำเนินคดีสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น อีกทั้งบันทึกข้อความที่ผู้ร้องกล่าวอ้างดังกล่าวไม่ได้มีข้อความสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษทำการสืบสวนสอบสวน เพียงแต่แจ้งให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้ร้องเรียนตามระเบียบของทางราชการเท่านั้น ประกอบกับไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ สมคบกับผู้อื่นหนังสือร้องเรียนฉบับต่าง ๆ ข้างต้นในการเสนอเรื่องต่อกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอาจบ่งชี้ได้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นผู้อยู่เบื้องหลังกระบวนการสั่งการเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กกต. โดยใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือ

ภายหลังกรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องเรียนทั้ง ๓ ราย เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๗ คณะอนุกรรมการที่ปรึกษาและประสานการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวนไต่สวนและการดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปราม

- ๕๒ -

การฟอกเงิน และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประชุมกำหนดแนวทางการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยอนุกรรมการในส่วนของกรมสอบสวนคดีพิเศษแจ้งต่อคณะอนุกรรมการที่ปรึกษาฯ ว่า มีผู้ยื่นเรื่อง ขอความเป็นธรรมต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้ตรวจสอบการเลือก สมาชิกวุฒิสภาในปี ๒๕๖๗ มีกระบวนการหรือพฤติการณ์ที่มีได้เป็นไปได้โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม อันอาจ เป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวลกฎหมายอาญา จำนวน ๓ คำร้อง ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗ อธิบดี กรมสอบสวนคดีพิเศษอนุมัติให้กองกิจการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทำการสืบสวนกรณีการร้องเรียนการกระทำ ความผิดดังกล่าวตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง เพื่อให้ มีข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพียงพอในการเสนอ กคพ. มีมติให้คดีอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พร้อมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะพนักงานสืบสวน เป็นเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ การอนุมัติให้มีการสืบสวนดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลัง ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษโดยกองกิจการอำนวยความสะดวกยุติธรรมศึกษาพฤติการณ์และลักษณะการกระทำความผิด ที่เป็นคดีอาญาแล้วเห็นว่ามีความผิดที่อาจเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายหลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๘๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ ประกอบมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖ และอาจเข้าลักษณะมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ก) (ข) (ง) แห่งพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและ เสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ และระเบียบ กคพ. ว่าด้วย การสืบสวนคดีความผิดทางอาญาเพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเกี่ยวพันกับ คดีความผิดทางอาญาอื่นนอกจากคดีความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจจะอนุมัติรับเป็น คดีพิเศษได้ เนื่องจากจะต้องให้ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ในการรับเป็นคดีพิเศษ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเห็นสมควรให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ แสวงหาพยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อนำเสนอ กคพ. ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของอธิบดี กรมสอบสวนคดีพิเศษตามหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๕/๑๓) ที่ชี้แจงว่าหลังจากที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับคำร้องจากผู้ร้อง จำนวน ๓ ราย

กรมสอบสวนคดีพิเศษศึกษาพฤติการณ์ลักษณะการกระทำความผิดที่เป็นคดีความผิดอาญาประกอบกับ
ได้ปรึกษาหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผลปรากฏว่าสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถสอบสวนคดีอาญาอื่นได้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗
อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอนุมัติให้ทำการสืบสวนกรณีนี้ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ
พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓/๑ วรรคสอง อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการอนุมัติให้มีการสืบสวน อธิบดี
กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง
(เอกสารหมายเลข ศ ๓๔) แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบถึงการอนุมัติให้มีการสืบสวนกรณี
มีผู้ยื่นเรื่องขอความเป็นธรรมทั้ง ๓ รายดังกล่าว เพื่อให้ กกต. ทราบตามนัยมาตรา ๔๙
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กรณีไม่ปรากฏ
ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานอื่นใดที่บ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษใช้อำนาจสืบสวน
กรณีดังกล่าวเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ภายหลังจากอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่
๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ ไม่ปรากฏว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกหรือสั่งให้กรมสอบสวน
คดีพิเศษส่งเรื่องกรณีมีผู้ยื่นเรื่องขอความเป็นธรรมจำนวน ๓ เรื่อง มายังคณะกรรมการการเลือกตั้ง
จนกระทั่งวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือถึงอธิบดี
กรมสอบสวนคดีพิเศษ (เอกสารหมายเลข ศ ๔๒) แจ้งว่า กกต. มีมติมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งพิจารณาเกี่ยวกับกรณีกรมสอบสวนคดีพิเศษรับเรื่องไว้สืบสวน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ครบถ้วน
ต่อการพิจารณาของ กกต. ขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับคำร้องแต่ละคำร้องที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ
รับไว้ดำเนินการ รวมทั้งความคืบหน้าว่าได้ดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใด เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง (เอกสารหมายเลข ศ ๓๕) แจ้งรายละเอียด
เกี่ยวกับผลการสืบสวนในเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ แม้ว่าหนังสือฉบับดังกล่าวจะระบุว่าเรื่องสืบสวน
ที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ยังอยู่ระหว่างการสืบสวน และกรมสอบสวนคดีพิเศษประสงค์ที่จะรับดำเนินการ
สอบสวนต่อไปเนื่องจากจำเป็นต้องใช้วิธีการรวบรวมหลักฐานเป็นพิเศษ แต่หนังสือฉบับดังกล่าวปรากฏ
ข้อความชัดเจนสรุปได้ว่า เนื่องจากกรณีจำเป็นต้องใช้วิธีการรวบรวมหลักฐานเป็นพิเศษ ประกอบกับ
การกระทำความผิดทางอาญาดังกล่าวกระทำต่อบทกฎหมายอื่นนอกจากพระราชบัญญัติประกอบ

- ๕๔ -

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจโดยตรงของ กกต. กรมสอบสวนคดีพิเศษประสงค์ที่จะรับดำเนินการสอบสวนในส่วนที่พบการกระทำความผิดทางอาญาไว้ดำเนินการ พร้อมทั้งขอให้ กกต. พิจารณาว่า มีความผิดทางอาญาใดที่ กกต. จะรับไว้ดำเนินการสอบสวนเอง และความผิดทางอาญาใดที่ กกต. ประสงค์จะให้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการสอบสวน หรือ กกต. จะรับดำเนินการสอบสวนเองในการกระทำความผิดทางอาญาทุกข้อกล่าวหาและทุกฉบับกฎหมาย หรือประสงค์ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสอบสวนในการกระทำความผิดทางอาญาทุกข้อกล่าวหาและทุกฉบับกฎหมาย ข้อความดังกล่าวบ่งชี้ว่า นอกจากกรมสอบสวนคดีพิเศษจะจำกัดกรอบอำนาจของตนเองที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบกรณีที่เป็นความผิดทางอาญาเท่านั้น ไม่รวมถึงความผิดอื่น ๆ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของ กกต. แต่ในส่วนความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง กรมสอบสวนคดีพิเศษแจ้งต่อ กกต. เพื่อให้พิจารณาว่าจะรับเรื่องดังกล่าวไว้ดำเนินการเองทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนหรือไม่ เพื่อให้ กกต. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองกำหนดไว้ แม้ข้อเท็จจริงปรากฏตามเอกสารหมายเลข ศ ๓๕ ศ ๔๒ และ ศ ๔๓ ว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษทราบตั้งแต่ก่อนการประชุม กกต. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ว่าคดีอยู่ในอำนาจสอบสวนของ กกต. และ กกต. สั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสอบสวนแล้ว โดย กกต. ยังมีได้พิจารณามอบหมายให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทน แต่ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทั้งสองสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษแจ้งขอรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา อีกทั้งภายหลังที่กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือฉบับดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (เอกสารหมายเลข ศ ๔๓) แจ้งว่ากรณีที่กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการสืบสวนข้างต้น เรื่องดังกล่าวไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้วหรือไม่ จึงยังไม่ได้เสนอเรื่องให้ กกต. พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ กรณีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานอื่นใดที่บ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษใช้อำนาจในการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด

- ๕๕ -

ภายหลังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ กคพ. มีการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ การกำหนดระเบียบวาระการประชุมดังกล่าวนั้นตามระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๖ ประกอบข้อ ๑๙ กำหนดให้กองบริหารคดีพิเศษ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กคพ. รวบรวมเรื่องที่จะเสนอต่อ กคพ. ที่ผ่านการตรวจเรื่องตามหมวด ๖ แล้ว และจัดทำบันทึกความเห็นเสนออธิบดีเพื่ออนุมัติระเบียบวาระการประชุม เรื่องใดอธิบดีไม่อนุมัติให้บรรจุเป็นระเบียบวาระการประชุม ให้แจ้งคำสั่งไม่อนุมัติพร้อมส่งเรื่องคืนเจ้าของเรื่อง ในขณะที่ประธานกรรมการคดีพิเศษมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑ ที่กำหนดให้กองบริหารคดีพิเศษ ดำเนินการเสนอประธานกรรมการคดีพิเศษ เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม กคพ. ระเบียบดังกล่าวบ่งชี้ว่าอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดและอนุมัติระเบียบวาระการประชุม อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษชี้แจงตามหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๕/๔) ว่า เมื่อฝ่ายเลขานุการ กคพ. รวบรวมเรื่องได้พอสมควรแล้ว จะเสนอร่างระเบียบวาระการประชุมต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อพิจารณาเห็นชอบร่างระเบียบวาระการประชุมดังกล่าว เพื่อเสนอประธานกรรมการคดีพิเศษพิจารณาอนุมัติร่างระเบียบวาระการประชุม รวมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม ต่อไป เมื่อประธานกรรมการคดีพิเศษอนุมัติระเบียบวาระการประชุม และกำหนด วัน เวลา และสถานที่ประชุมแล้ว ฝ่ายเลขานุการจะจัดทำหนังสือเชิญประชุมพร้อมระเบียบวาระการประชุมที่ได้รับอนุมัติเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษลงนามถึงกรรมการคดีพิเศษทุกท่านเพื่อเชิญเข้าร่วมประชุมต่อไป ประเด็นดังกล่าวเมื่อพิจารณาถ้อยคำในการไต่สวนพยานบุคคลของผู้ถูกร้องที่ ๑ และพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ปรากฏข้อเท็จจริงไปในทางเดียวกันว่า แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมารวบรวมและกำหนดระเบียบวาระการประชุมเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ส่วนประธานกรรมการคดีพิเศษจะรับผิดชอบเฉพาะการกำหนดวันและเวลาในการประชุม กรณีที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือถึงประธานกรรมการคดีพิเศษเพื่อขออนุมัติร่างระเบียบวาระการประชุม รวมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม นั้น เป็นเพียงการเสนอว่ามีระเบียบวาระการประชุมเรื่องใดที่เข้าสู่ที่ประชุม กคพ. ตามที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามระเบียบแบบแผนของทางราชการมาแล้วเท่านั้น ประกอบกับ

กรณีดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘ เพื่อขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องสืบสวน และภายหลังที่กรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เพื่อแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับผลการสืบสวนในเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ และแจ้งว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษประสงค์ที่จะรับดำเนินการสอบสวนในส่วนที่พบการกระทำความผิดทางอาญาไว้ดำเนินการ กรณีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทั้งสองสั่งการให้มีการบรรจุระเบียบวาระการประชุมเรื่องดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุม กคพ.

ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมดังกล่าวผู้ถูกร้องทั้งสองเร่งรัดหรือสั่งการให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษนำเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เข้าสู่ที่ประชุมโดยไม่ผ่านคณะอนุกรรมการกลั่นกรองตามระเบียบ กคพ. ว่าด้วยการสืบสวนคดีความผิดทางอาญาเพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำให้การเสนอระเบียบวาระและพิจารณารับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นคดีพิเศษในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย บ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นผู้อยู่เบื้องหลังกระบวนการสั่งการ กคพ. เพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กคต. นั้น เห็นว่า ตามระเบียบ กคพ. ว่าด้วยการสืบสวนคดีความผิดทางอาญาเพื่อเสนอ กคพ. มีมติให้เป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๑ กำหนดให้การนำเสนอ กคพ. มีมติให้คดีที่ได้สืบสวนใดเป็นคดีพิเศษ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศ กคพ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ ซึ่งปัจจุบันคือ ประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ แม้ในข้อ ๑๑ กำหนดให้เมื่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีคำสั่งให้รับคำร้องขอไว้ดำเนินการแล้ว ให้รีบส่งคำร้องขอพร้อมพยานหลักฐานและสำนวนการสืบสวน (ถ้ามี) ไปยังคณะอนุกรรมการกลั่นกรองเพื่อดำเนินการโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม ข้อ ๘ กำหนดให้กรณีและผู้ร้องขอเป็นกรรมการคดีพิเศษ หรือเป็นเรื่องที่อธิบดีเห็นว่ามิเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเสนอ กคพ. พิจารณา อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษในฐานะกรรมการและเลขานุการ กคพ. อาจนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ กคพ. ได้โดยไม่ต้องเสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองก็ได้ กรณีดังกล่าวจึงเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษที่จะนำเรื่องสืบสวนดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุม กคพ. โดยไม่ผ่านคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง สอดคล้องกับรายงานการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่

- ๕๗ -

๒/๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๘/๗๔ ถึง ศ ๑๘/๗๕) โดยร้อยตำรวจเอก สุรวุฒิ ริงไสย์ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งแจ้งว่า อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมอบหมายให้กองบริหารคดีพิเศษพิจารณาว่า เรื่องตามกรณีนี้มีความจำเป็นและเร่งด่วนหรือไม่ เรื่องดังกล่าวมีความจำเป็นต้องนำเรื่องหารือว่ากรณีเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เข้าองค์ประกอบของการแจ้งการรับเรื่องให้ กกต. ทราบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ หรือไม่ ซึ่งคำชี้แจงสอดคล้องกับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฉบับลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ที่แจ้งกรมสอบสวนคดีพิเศษว่า กรณีเรื่องสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้วหรือไม่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ และสอดคล้องกับถ้อยคำในการไต่สวนพยานบุคคลของพันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และร้อยตำรวจเอก สุรวุฒิ ริงไสย์ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่า แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมากรณีที่มีอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษนำเสนอเรื่องโดยไม่ผ่านคณะกรรมการกลั่นกรอง ไม่เฉพาะแต่กรณีความผิดทางอาญาจากการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น โดยจะมีการชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนต่อที่ประชุมอันเป็นวิธีปฏิบัติปกติตั้งแต่เริ่มใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ แม้ว่าที่ประชุม กกต. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ มีมติให้ถอนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กลับไปพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกลั่นกรอง แต่ประเด็นสำคัญที่ขอให้คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาคือประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และอำนาจในการสอบสวนคดีอาญาระหว่าง กกต. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการพิจารณา เนื่องจากที่ประชุมยังมีมติให้เชิญผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมาเข้าร่วมประชุมในคราวถัดไป เพื่อให้ทราบความชัดเจนเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างหน่วยงานทั้งสองด้วย โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง (เอกสารหมายเลข ศ ๓๖) เพื่อขอเชิญเข้าร่วมประชุม กกต. และขอหารือเกี่ยวกับการตีความพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ อีกทั้งเพื่อมิให้เกิดการโต้แย้งใด ๆ เกี่ยวกับความถูกต้องรัดกุมของกระบวนการ ซึ่งผู้ถูกร้องทั้งสองเห็นชอบร่วมกับคณะกรรมการคดีพิเศษว่าให้นำเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กลับไปพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกลั่นกรอง กรณีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอื่นใด

- ๕๘ -

ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทั้งสองสั่งการให้บรรจุเรื่องสืบสวนดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุม กคพ. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีลักษณะเป็นการเร่งรัดให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการ

ข้อเท็จจริงปรากฏเพิ่มเติมว่า ภายหลังจากที่ประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ มีมติให้ถอนเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ กลับไปพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะอนุกรรมการกฤษฎีกาประชุม เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ เห็นว่า เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๑๑๖ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่น และยังเข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๙ เนื่องด้วยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน ซึ่งเป็นคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และตามมาตรา ๔๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ได้ตัดอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่จะรับคดีความผิดทางอาญาทั้งหมดไว้ดำเนินการสอบสวนเป็นคดีพิเศษ หากต่อมากกรมสอบสวนคดีพิเศษรับเป็นคดีพิเศษแล้วให้แจ้งไปยัง กกต. พิจารณาว่าจะรับกรณีความผิดตามกฎหมายเลือกตั้งไว้ดำเนินการเองหรือไม่ต่อไป และจำเป็นต้องใช้การสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ จึงเสนอ กคพ. มีมติให้รับคดีความผิดทางอาญากรณีดังกล่าวตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) โดยเห็นควรแยกเสนอ กคพ. พิจารณาเป็น ๒ กรณี กรณีที่ ๑ การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีกระบวนการหรือพฤติการณ์ที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประมวลกฎหมายอาญา กรณีที่ ๒ การกระทำความผิดฐานสมคบกันฟอกเงินและร่วมกันฟอกเงินอันเนื่องมาจากความผิดมูลฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง (๑) อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ในกรณีที่ ๒ กรณีมีข้อสงสัยว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในครั้งนี้มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป อันเข้ารายละเอียด

ลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ เห็นควรเสนออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อนำเรื่องดังกล่าวเสนอ กคพ. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดตามข้อ ๖ ของประกาศ กคพ. ดังกล่าวไปในคราวเดียวกัน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองต่อไป ซึ่งแนวทางการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองดังกล่าว สอดคล้องกับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฉบับลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ถึงอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (เอกสารหมายเลข ศ ๔๔) ซึ่งตอบข้อหารือว่า หน่วยงานอื่นของรัฐจะมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือคดีเกี่ยวเนื่องตามกฎหมายอื่นหรือไม่ ย่อมเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้นตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงที่ว่า ภายหลังจากประชุมคณะอนุกรรมการกลั่นกรองข้างต้น กคพ. มีการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ไม่ปรากฏว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมดังกล่าว เนื่องจากมีการตอบข้อหารือตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฉบับลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ แล้ว ที่ประชุมพิจารณาความเห็นของคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง โดยมีการชี้แจงข้อเท็จจริงทั้งจากคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง รวมทั้งคณะพนักงานสืบสวน ที่ประชุมอภิปรายและมีความเห็นกันอย่างกว้างขวางในประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดว่ามีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไปอันเข้ารายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ กรณีมีข้อสงสัยดังกล่าวเป็นอำนาจของ กคพ. ที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่ากรณีดังกล่าวเข้าลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ ทั้งนี้ ตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๘/๑๘๖ ถึง ศ ๑๘/๑๘๗) ประกอบกับถ้อยคำในการไต่สวนพยานบุคคลของ

- ๖๐ -

พันตำรวจตรี ยุทธนา แพรดำ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าความผิดฐานฟอกเงินที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจรับไว้เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ต้องนำเรื่องมาเสนอให้ กคพ. พิจารณามีมติ จะต้องเป็นกรณีที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษพิจารณาแล้วมีมูลน่าเชื่อว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีมูลค่าเกินกว่าสามร้อยล้านบาท เช่น ปรากฏเส้นทางการเงินที่ชัดเจนว่ามีจำนวนเกินสามร้อยล้านบาท แต่เรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นกรณีที่คณะอนุกรรมการกลั่นกรองมีข้อสงสัยว่ากรณีมีมูลน่าเชื่อว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมีมูลค่าเกินกว่าสามร้อยล้านบาทหรือไม่ เนื่องจากในชั้นสืบสวนมีเพียงพยานบุคคลให้การอ้างว่ามีการนำเงินมาใช้ในการกระทำความผิดครั้งนี้ประมาณสี่ร้อยล้านถึงห้าร้อยล้านบาท ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน แต่ยังไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคลดังกล่าวที่จะแสดงให้เห็นว่ามีมูลค่าความเสียหายที่แท้จริงเป็นจำนวนเงินเท่าใด คงมีพยานหลักฐานยืนยันว่ามีมูลค่าความเสียหายห้าสิบลองล้านบาท หากใช้สูตรคณิตศาสตร์แบบย้อนกลับคำนวณจะได้ความว่ามีมูลค่าความเสียหายสามร้อยยี่สิบหกถึงสี่ร้อยยี่สิบหกล้านบาท จึงเป็นกรณีที่ กคพ. จะต้องพิจารณาตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า ว่ากรณีดังกล่าวเข้าลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ กคพ. เสียงข้างมากซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านต่าง ๆ รวมอยู่ด้วยอภิปรายแล้วเห็นว่า แม้ยังไม่ปรากฏเส้นทางการเงินในการกระทำความผิดที่ชัดเจนจนปราศจากข้อสงสัยว่ามีจำนวนเกินกว่าสามร้อยล้านบาท แต่เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนไม่ว่าจะเป็นคำให้การของพยาน หลักฐานของพยานบุคคล หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ และหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ ในชั้นนี้มีมูลน่าเชื่อว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีมูลค่าตั้งแต่สามร้อยล้านบาทขึ้นไป ส่วนเมื่อกรมสอบสวนคดีพิเศษรับเรื่องไว้สอบสวนเป็นคดีพิเศษต่อไปแล้วก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่ทำให้สิ้นสงสัยตามสมควรเพื่อส่งเรื่องให้พนักงานอัยการและศาลพิจารณาต่อไป กรณีที่ประชุมมีมติด้วยเสียงข้างมากจำนวน ๑๑ เสียง ต่อ ๔ เสียง และงดออกเสียง ๓ เสียง โดยผู้ถูกร้องทั้งสองลงมติในส่วนของเสียงข้างมากนั้น เป็นการชี้ขาดตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคห้า ว่าเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นการกระทำความผิดอันมีลักษณะตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มิใช่การลงมติให้การกระทำความผิดทางอาญาอื่น

- ๖๑ -

เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ยังไม่มีการสอบสวนคดีพิเศษ ต้องอนุมัติการสอบสวนและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจพร้อมทั้งแจ้งไปยัง กกต. ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ ต่อไป ปราบกฏ ข้อเท็จจริงว่า ภายหลังจากการประชุมดังกล่าวอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอนุมัติให้กรณีดังกล่าวเป็น คดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และมีหนังสือแจ้งไปยัง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๓๓) เพื่อแจ้ง การรับคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ กรณีอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอนุมัติให้ทำการสอบสวนกรณีการกระทำ ความผิดฐานฟอกเงิน หนังสือฉบับดังกล่าวระบุข้อความว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงขอแจ้งการรับเรื่อง ไว้สอบสวน เป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ พร้อมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมายังสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามนัยแห่งหนังสือ อ้างถึง (๘) เพื่อ กกต. พิจารณาตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๔๙ ซึ่งเป็นความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กกต. ต่อไป หากมีข้อมูลหรือพยานหลักฐานใดที่ต้องการ เพิ่มเติม กรมสอบสวนคดีพิเศษยินดีประสานให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในการประชุม กกต. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ผู้ถูกร้องทั้งสองรวมถึงกรรมการคดีพิเศษคนอื่น ๆ พิจารณาว่ากรณีความผิดที่มีผู้ร้องเรียนต่อ กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นการกระทำความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษหรือไม่ โดยผู้ถูกร้องทั้งสองเข้าใจ ว่าการที่ กกต. หรืออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษรับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ไว้เป็นคดีพิเศษ มิได้ เป็นการรับเรื่องอย่างเด็ดขาด เพราะจะต้องมีการรายงานไปยัง กกต. เพื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ ต่อไป เนื่องจาก ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฉบับลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ระบุว่ากรณีที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสืบสวนเรื่องดังกล่าว ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้วหรือไม่ จึงยังไม่ได้เสนอเรื่องให้ กกต. พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ และการลงมติของผู้ถูกร้องทั้งสอง ในการประชุม กกต. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เป็นการชี้ขาดตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคห้า ว่ากรณีความผิดฐานฟอกเงินตามเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ เป็นการกระทำ

- ๖๒ -

ความผิดอันมีลักษณะตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับประกาศ กคพ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำ ความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มิใช่การลงมติให้การกระทำความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ในการพิจารณาประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดว่ามีมูลค่าตั้งแต่สามร้อย ล้านบาทขึ้นไป อันเข้ารายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ นั้น ผู้ถูกร้องทั้งสองและกรรมการคดีพิเศษเสียงข้างมากพิจารณาพยานหลักฐานในชั้นสืบสวนแล้ว สอดคล้อง กับบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายแสวง บุญมี เลขาธิการคณะกรรมการ การเลือกตั้ง (เอกสารหมายเลข ศ ๖๓/๒) ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาหนังสือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๗ กรณีแจ้งการรับเรื่องไว้สืบสวน ฉบับลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ กรณีแจ้งความสืบหน้าผลการสืบสวน และฉบับลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘ กรณีแจ้งการรับเรื่องไว้สอบสวนเป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ แล้วเห็นว่า มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ข้อเท็จจริง พฤติการณ์ และพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนต่อไปโดยไม่ต้องมีการตรวจ มูลกรณีก่อนตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๙ วรรคสอง และ กกต. มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ สั่งให้ดำเนินการไต่สวนกรณีได้รับแจ้งหรือรับทราบข้อมูลเบาะแสจากกรมสอบสวน คดีพิเศษดังกล่าว โดยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจำนวน ๓ คน มาร่วมเป็นคณะกรรมการ สืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ ทั้งยังไม่มีมติให้ส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิก วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสอง แสดงว่า กกต. จะดำเนินการเอง เพียงแต่ กกต. ยังมิได้เรียกสำนวนการสอบสวนจากกรมสอบสวนคดีพิเศษมารวมพิจารณา อย่างไรก็ตาม ในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ไม่ปรากฏพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้อง ทั้งสองมีพฤติกรรมใดที่เป็นการข่มขู่ สั่งการ ชี้นำ หรือปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น อันเป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงกรรมการคดีพิเศษคนอื่น ๆ ผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามที่กฎหมาย กำหนด กคพ. มีลักษณะการปฏิบัติงานในรูปแบบคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มี

ความเชี่ยวชาญ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะประธานในที่ประชุม บริหารและควบคุมการประชุมโดยเปิดโอกาสให้กรรมการทุกคนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความรอบคอบในการพิจารณา (เอกสารหมายเลข ศ ๑๘/๗๔ และ ศ ๑๘/๘๒) ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ชักถามกรณีข้อสงสัยต่าง ๆ ต่อฝ่ายเลขานุการเพื่อให้ กคพ. มีข้อมูลประกอบการพิจารณาอย่างเพียงพอ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๘/๗๑ ถึง ศ ๑๘/๗๒ ศ ๑๘/๘๙ ศ ๑๘/๑๗๒ และ ศ ๑๘/๑๗๙) และผู้ถูกร้องที่ ๒ เพียงแต่อธิบายความเห็นทางกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติงานโดยปกติของผู้ถูกร้องที่ ๒ เท่านั้น เชื่อว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้ใช้อำนาจสั่งการกรมสอบสวนคดีพิเศษและ กคพ. ในการนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมและมีมติรับไว้เป็นคดีพิเศษ เพื่อเป็นเครื่องมือแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กคต. ในการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองสมคบกับเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อใช้อำนาจในการสอบสวนสมาชิกวุฒิสภาโดยมิชอบ โดยการวางแผนร่วมกันเสนอชื่อ พันตำรวจโท อนุรักษ์ โจรจนรินทร์กิจ นายระวี อักษรศิริ และนายเอกรินทร์ ดอนดง ซึ่งเป็นข้าราชการที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของตน เข้าเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีเจตนาเพื่อแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของ กคต. และใช้เป็นเครื่องมือในการข่มขู่หรือกลั่นแกล้งกับกลุ่มสมาชิกวุฒิสภา นั้น การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษทั้ง ๓ รายดังกล่าวนี้สืบเนื่องมาจาก กคต. มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ สั่งให้ดำเนินการไต่สวนกรณีได้รับแจ้งหรือรับทราบข้อมูลเบาะแสจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษร่วมกับพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ เพื่อดำเนินการไต่สวนเรื่องดังกล่าว ปรากฏข้อเท็จจริงตามมติของ กคต. ในการประชุม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๕๑/๑ ถึง ศ ๕๑/๗) เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นการกระทำความผิดที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง อีกทั้งเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงข้อมูลในการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ กคต. จึงมีมติแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษร่วมกับพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน อันเป็นกรณีที่ กคต. เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนจากบุคคลที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านสืบสวนสอบสวนตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๓ แม้ข้อเท็จจริงจากการไต่สวน พยานบุคคลปรากฏว่าการเสนอชื่อเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่งแต่งตั้งนั้นเป็นอำนาจของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ แต่เรื่องดังกล่าวปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังว่า สมาชิกวุฒิสภาที่ถูกกล่าวหาซึ่งรวมไปถึงประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา คัดค้านการแต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ ที่มีกรรมการจากข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ และ กกต. ในการประชุม ครั้งที่ ๔๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๘ (เอกสารหมายเลข ศ ๕๘/๑ ถึง ศ ๕๘/๓) มีมติเอกฉันท์ว่า กรณียังไม่มีเหตุให้คัดค้านการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน คณะที่ ๒๖ อีกทั้งจากการเบิกความของพลตำรวจตรี ฉัตรวรรษ แสงเพชร กรณีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสมคบกันในการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน ดังกล่าวปรากฏหลักฐานเพียงข่าวที่ปรากฏตามสื่อโดยทั่วไปเท่านั้น และไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นใด ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ สั่งการและมีส่วนในการเสนอชื่อเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าว

นอกจากนี้ กรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ สมคบกันกระทำความผิดร่วมกับเจ้าหน้าที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษใช้อำนาจดำเนินการสอบสวนโดยมิชอบ มีการใช้อำนาจสืบสวนเกินขอบเขต เช่น การตรวจสอบข้อมูลการติดต่อสื่อสารและพิกัดโทรศัพท์ของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาในชั้นสืบสวนโดยที่ยัง ไม่ได้รับอนุญาตจากศาล ประกอบกับภายหลังที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเรื่องไว้เป็นคดีพิเศษที่ ๒๔/๒๕๖๘ เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการสอบสวนโดยวิธีการ ที่มีชอบด้วยกฎหมายในหลายพื้นที่ อันเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของสมาชิกวุฒิสภาและเป็นการกระทำ ที่ไม่สุจริตสร้างความเกลียดชังต่อสมาชิกวุฒิสภาและบั่นทอนฝ่ายนิติบัญญัติ อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังเคยให้สัมภาษณ์ข่าวต่อสื่อมวลชนในลักษณะที่มีผลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่สั่งการ และมีลักษณะ เป็นการปล่อยข่าวเพื่อข่มขู่ กดดัน ให้เกิดความหวาดกลัวแก่สมาชิกวุฒิสภา นั้น ในการดำเนินการ สืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ไม่ปรากฏพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้อำนาจสั่งการและควบคุมให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการดังกล่าว อีกทั้งหากการปฏิบัติหน้าที่ สืบสวนของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ย่อมต้องถูกตรวจสอบโดยพนักงานอัยการ และศาลที่พิจารณาสำนวนสอบสวนต่อไป รวมถึงเจ้าหน้าที่ดังกล่าวอาจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีสมาชิกวุฒิสภาที่ถูกกล่าวหาบางส่วนแจ้งลงบันทึก ประจำวันต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้เป็นหลักฐานแล้ว นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ของผู้ถูกร้องที่ ๒

- ๖๕ -

ต่อสื่อมวลชนตามที่ผู้ร้องส่งหลักฐานเป็นคลิปวิดีโอต่อศาลรัฐธรรมนูญ นั้น เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตอบข้อซักถามจากสื่อมวลชนเกี่ยวกับการทุจริตเลือกสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นเรื่องที่ได้ได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างกว้างขวาง เป็นการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนรวมถึงการชี้แจงข้อกฎหมายเกี่ยวกับกรณีมีผู้ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สอบสวนเท่านั้น มิได้มีการให้ข้อมูลรายละเอียดของพยานหลักฐานหรือมีการใช้ข้อความที่เป็นการข่มขู่สมาชิกวุฒิสภาแต่อย่างใด

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว กรณีไม่ปรากฏพฤติการณ์ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติการณ์ตามข้อกล่าวหาว่าไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์อันเป็นการขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) หรือมีพฤติกรรมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ ประกอบข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๕ และข้อ ๒๖ ไม่มีการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) อันจะเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) อย่างไรก็ตาม ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงไปก่อนแล้วตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๖๘ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๗๐

(คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๙)

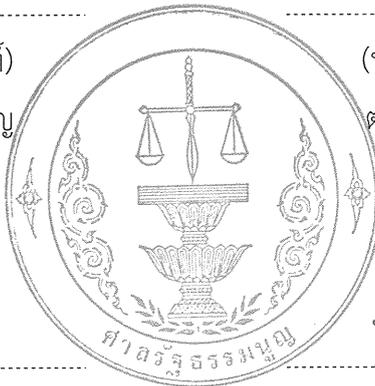
(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสรารัฐ ทรงศิริไไล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ